

Vysoká škola ekonomická v Praze

Fakulta managementu v Jindřichově Hradci

Bakalářská práce

Johana Kořínková

Borovany, 2007

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

pro akademický rok 2006/2007

Název práce: Zhodnocení finanční situace podniku.
Zadání práce: Zhodnocení finanční situace zvolené kapitálové společnosti v delší časové řadě s využitím elementárních metod finanční analýzy.

Jméno studenta: Johana Kořínková
Ročník: 2.
Obor: MANAGEMENT
Vedoucí práce: Ing. Jana Pevná, Ph.D.
Katedra: Katedra managementu podnikatelské sféry
Termín zadání: 23.6.2006
Termín odevzdání: Dle vyhlášky o průběhu státních závěrečných zkoušek v ak. roce 2006/2007

V Jindřichově Hradci 23.6.2006

Ing. Vladimír Přebyl

proděkan pro pedagogickou činnost

Vysoká škola ekonomická v Praze

Fakulta managementu

Jindřichův Hradec

Bakalářská práce

Johana Kořínková

2007

Vysoká škola ekonomická v Praze

Fakulta managementu v Jindřichově Hradci

Katedra managementu podnikatelské sféry

Zhodnocení finanční situace podniku

Vypracovala:

Johana Kořínková

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Jana Pevná, Ph.D

Borovany, duben 2007

Prohlášení

Prohlašuji, že bakalářskou práci na téma

»**Finanční zhodnocení podniku**«

jsem vypracovala samostatně.

Použitou literaturu a podkladové materiály

uvádím v příloženém seznamu literatury.

Borovany, duben 2007

---

podpis studenta

Anotace

Zhodnocení finanční situace podniku

Pojednání o předmětu, účelu a zdrojích dat pro finanční analýzu.
Aplikace vybraných metod finanční analýzy ve zvolené kapitálové společnosti
v období tří let.

duben, 2007

Poděkování

Ráda bych poděkovala **Ing. Janě Pevné, PhD.**,
z Vysoké školy ekonomické v Praze, Fakulty
managementu v Jindřichově Hradci, za cenné rady a
náměty. Dále bych chtěla poděkovat vedení
Zemědělského obchodního družstva Borovany, a to
Ing. Jindřichu Kořínkovi a Ing. Miladě Bočkové za
vstřícnost a ochotu.

OBSAH:

1. ... Úvod	1
2. Finanční analýza a její význam	3
2.1. Pojetí finanční analýzy.....	4
2.2. Uživatelé finanční analýzy.....	4
2.3. Zdroje informací pro finanční analýzu.....	6
2.4. Účetní výkazy.....	8
2.5. Metody finanční analýzy.....	10
2.5.1. <i>Metody elementární technické analýzy</i>	10
2.5.2. <i>Vyšší metody finanční analýzy</i>	24
2.5.3. <i>Volba metod finanční analýzy</i>	25
3. Charakteristika ZOD Borovany	26
3.1. Vznik družstva.....	26
3.2. Přírodní podmínky zájmového území.....	26
3.3. Předmět podnikání.....	27
3.4. Zemědělská výroba.....	27
3.4.1. <i>Rostlinná výroba</i>	27
3.4.2. <i>Živočišná výroba</i>	28
3.4.3. <i>Přidružená výroba</i>	29
3.5. Organizační struktura družstva.....	29
3.6. Dodavatelsko odběratelské vztahy.....	29
3.6.1. <i>Dodavatelé</i>	29
3.6.2. <i>Odběratelé</i>	30
4. Horizontální a vertikální analýza rozvahy	31
4.1. Majetková struktura ZOD Borovany.....	31
4.1.1. <i>Finanční struktura podniku</i>	35
4.2. Analýza výnosů, nákladů a výsledku hospodaření.....	38
4.2.1. <i>Analýza výnosů a nákladů</i>	38
4.2.2. <i>Analýza výsledku hospodaření</i>	41
4.3. Poměrové ukazatele.....	42
4.3.1. <i>Ukazatele rentability</i>	42
4.3.2. <i>Ukazatele aktivity</i>	44
4.3.3. <i>Analýza zadluženosti</i>	46

4.3.4. <i>Ukazatele likvidity</i>	48
4.4. Analýza čistého pracovního kapitálu.....	50
5. Závěr	51
Použitá literatura	54
Tabulky	56
Přílohy	57

1. ÚVOD

Tématem bakalářské práce je finanční analýza, která patří k nejdůležitějším informativním zdrojům při posuzování finančního zdraví podniku. Na základě získaných informací může vedení podniku přijímat rozhodnutí, která zlepší postavení firmy mezi konkurenty. Finanční analýza nabízí mnoho možností, jak dosažené výsledky hodnotit. Informace, které jsou pro finanční analýzu důležité, jsou především čerpány z účetních výkazů podniku. K celkovému posuzování podniku a jeho finanční situace se musí brát v potaz i informace získané mimo podnik. Jedná se o informace z ekonomických statistik, peněžních a kapitálových trhů, ale také např. odhady a předpovědi finančních analytiků.

Cílem bakalářské práce je zhodnotit finanční hospodaření Zemědělského obchodního družstva Borovany (dále jen ZOD Borovany) s využitím metod finanční analýzy. Hodnocení bude provedeno pro potřeby vedení družstva. Bude hodnoceno hospodaření družstva v letech 2003 – 2005 a vyhodnoceno, k jakým změnám v hospodaření družstva během tohoto období došlo.

Práce je rozdělena na dvě části. První část je zaměřena na teoretickou oblast finanční analýzy, kde jsou uvedeny základní informace o finanční analýze a jejích ukazatelích, metodách, které se dají při posuzování finanční situace podniku použít. Dále jsou v této části zahrnuty podklady, ze kterých je možno vycházet, a které subjekty se o výsledky finanční analýzy zajímají. První kapitolu uzavírá stručné seznámení s ZOD Borovany.

Proč jsem si vybrala právě ZOD Borovany? Toto družstvo se velmi rychle rozvíjí a stává se nejvýznamnějším družstvem v Jižních Čechách. Snaží se využívat moderní technologie pro chov dobytka i drůbeže, pružně reaguje na změny v chování tržních subjektů. ZOD Borovany rovněž využívá podpory pro rozvoj a realizaci svých projektů z fondů Evropské Unie.

Druhá část práce je zaměřena na praktické využití finanční analýzy. Pro hodnocení finanční situace družstva jsou využity metody horizontální a vertikální analýzy účetních výkazů. Horizontální analýza je orientována na změny absolutních ukazatelů a jejich

procentní změny v čase, vertikální analýza účetních výkazů zjišťuje podíl jednotlivých položek výkazů na zvoleném základu.

Doufám, že informace, které vyplynou z mého zkoumání, budou družstvu nápomocny a využity při finančním rozhodování.

2. FINANČNÍ ANALÝZA A JEJÍ VÝZNAM

„Původ finanční analýzy je pravděpodobně stejně starý jako je vznik peněz. Vlastní finanční analýzy jsou podle dostupných pramenů ze Spojených států amerických, nicméně ve svých počátcích se jednalo pouze o teoretické práce, které s praktickou analýzou neměly nic společného. Prakticky jsou analýzy využívány už po několik desetiletí. Finanční analýzy se přirozeně vyvíjely podle doby, ve které měly fungovat. Struktura těchto analýz se podstatným způsobem změnila v době, kdy se do značné míry začaly využívat počítače, neboť v tom smyslu se změnily i matematické principy a důvody, které vedly k jejich sestavování.“¹

Smyslem finanční analýzy je podávat manažerům informace pro kvalitní rozhodování. Pomocí různých ukazatelů mohou identifikovat slabé a silné stránky firmy a posoudit celkové finanční zdraví podniku. „Za finančně zdravý podnik je možné považovat takový podnik, který je v danou chvíli i perspektivně schopen naplňovat smysl své existence. V podmínkách tržní ekonomiky to prakticky znamená, že je schopen dosahovat trvale takové míry zhodnocení vloženého kapitálu, která je požadována investory vzhledem k výši rizika, s jakým je příslušný druh podnikání spojen. Čím větší je výnosnost neboli rentabilita vloženého kapitálu, tím lépe pro podnik a jeho investory.“²

Na finanční analýzu má smysl z hlediska časového pohlížet ve dvou rovinách. První rovinou je pohled do minulosti, kdy manažer má možnost hodnotit vývoj podniku až do současnosti. Druhou rovinou je pohled do budoucnosti, kdy finanční analýza nabízí základ pro finanční plánování jak v krátkodobém horizontu, což je spojeno s běžným chodem podniku, tak i v dlouhodobém horizontu, které souvisí s dlouhodobým rozvojem daného podniku.

Finanční analýza vychází z finančního účetnictví, které poskytuje informace podnikateli prostřednictvím finančních výkazů (viz podkapitola č. 2.4. Účetní výkazy). Základním metodickým nástrojem finanční analýzy jsou tzv. finanční poměrové ukazatele.

---

¹ Růčková, P: Finanční analýza; metody, ukazatele a využití v praxi

² Valach, J. a kol.: Finanční řízení podniku

2.1. POJETÍ FINANČNÍ ANALÝZY

Rozlišují se dvě základní pojetí finanční analýzy a to:

- **externí finanční analýza,**

kteřá vychází ze zveřejňovaných a jiným způsobem dostupných finančních, zejména účetních informací, v odborné literatuře je tento přístup nazýván „anglosaským“ pojetím finanční analýzy (viz. Mrkvička, J. – Kolář, P.: Finanční analýza). Základem tohoto přístupu je výpočet poměrových ukazatelů z finančních výkazů.

- **interní finanční analýza,**

kteřá je koncipována jako rozbor hospodaření podniku. Při tomto druhu analýzy, má finanční analytik přístup k veškerým údajům z informačního systému podniku, tj. informace z finančního účetnictví, z manažerského účetnictví nebo vnitropodnikového účetnictví, dále jsou to podnikové kalkulace, plány, statistiky apod. Tato metodika je prosazovaná ve Francii a je orientovaná na potřeby mezipodnikové srovnání ekonomické výkonnosti.

Rozlišení těchto dvou úrovní finanční analýzy je klíčové pro pochopení cílů, které se mají pomocí analýzy dosáhnout.

„Obecně je cílem finanční analýzy poznat finanční zdraví firmy, identifikovat slabé stránky, které by mohly firmě v budoucnu působit menší či větší problémy, a naopak stanovit její silné stránky, o které by mohla v budoucnu opírat svou činnost“³

2.2. UŽIVATELÉ FINANČNÍ ANALÝZY

O informace, které se týkají finanční situace podniku se nezajímají jenom manažeři, ale i další subjekty, který přicházejí do kontaktu s daným podnikem. Uživatelé finanční analýzy se rozlišují na **externí** a **interní**.

---

³ Grünwald, R.: Analýza finanční důvěryhodnosti podniku

K externím uživatelům patří:

- investoři,
- banky a jiní věřitelé,
- stát a jeho orgány,
- obchodní partneři (zákazníci a dodavatelé),
- manažeři, konkurence, apod.

K interním uživatelům výsledků finanční analýzy patří:

- manažeři,
- odboráři,
- zaměstnanci.⁴

INVESTOŘI

Investoři jsou ti, kteří poskytují podniku kapitál. Tito investoři sledují ekonomickou situaci podniku proto, aby získali dostatečné množství informací pro rozhodování o budoucích možných investicích v daném podniku. Větší pozornost věnují míře rizika a výnosech, které jsou s vloženým kapitálem spojené. Dalším důvodem, proč investoři sledují výkonnost podniku je získání informací o tom, jak podnik hospodaří se zdroji, které již investoři poskytli. Tento aspekt je zvláště důležitý v akciových společnostech, kde dochází k oddělení vlastnictví od řízení. Vlastníci, kteří mají zejména kontrolní funkci, dávají manažerům zpravidla značnou volnost v jednání při dispozici s majetkem podniku. Není vyloučené, že může docházet k rozporům mezi zájmy akcionářů a manažerů.

BANKY A OSTATNÍ VĚŘITELÉ

Věřitelé se rozhodují, zda poskytnou úvěr podniku či nikoli, v jaké výši a za jakých podmínek by měl být případný úvěr poskytnut. Z tohoto důvodu jsou věřitelé zainteresováni do finanční situace potenciálního nebo již existujícího dlužníka. Ve většině úvěrových smluv mají banky vyhrazen pravidelný reporting (zprávu) podniku o své finanční situaci.

---

⁴ Kislíngrová, E. a kol.: Manažerské finance

STÁT A JEHO ORGÁNY

Úkolem státu je zejména věnovat pozornost správnosti vykázaných daní. Státní orgány mohou využívat informace o podnicích pro různá statistická šetření, kontrolu podniků se státní majetkovou účastí, rozdělování finanční výpomocí (např. dotace, garance úvěru, apod.). Pro státní orgány je neméně důležité získávání přehledu o finančním stavu podniků, kterým byly v rámci veřejné soutěže svěřeny zakázky.

OBCHODNÍ PARTNEŘI

Pro obchodní partnery a dodavatele je nejdůležitější otázka, zda je podnik schopen hradit splatné závazky. Sledují zejména solventnost, likviditu a zadluženost podniku. Tyto ukazatele patří ke krátkodobému zájmu obchodních partnerů, k tomu však patří i významné dlouhodobé hledisko, tj. předpoklad dlouhodobé stability dodavatelských vztahů.

MANAŽEŘI

Manažeři využívají informace z finanční analýzy pro operativní i strategické řízení podniku. Disponují i těmi informacemi, které nejsou dostupné externím uživatelům, proto mají ty nejlepší předpoklady pro zpracování finanční analýzy. Manažeři znají skutečný a pravdivý obraz ekonomické situace podniku, což vede k tomu, že veškerá činnost je podřizována základnímu cíli podniku.

ZAMĚSTNANCI

Zaměstnanci jsou přirozeně zainteresováni na prosperitě, hospodářské a finanční stabilitě podniku, která jim zajišťuje perspektivu, jistotu zaměstnání. Příznivá situace podniku se obvykle odráží i v oblasti mzdové, sociální, ale i v možných výhodách poskytované zaměstnavatelem.

2.3. ZDROJE INFORMACÍ PRO FINANČNÍ ANALÝZU

Každá metoda finanční analýzy vychází z ekonomických a finančních dat, z nichž čerpá potřebné informace.

„Data pro finanční analýzu pocházejí z různých zdrojů – nejen interních, ale i externích, protože podnik je částí širšího ekonomického prostředí, jímž je ovlivňován. Tyto zdroje můžeme členit např. takto:

- Finanční informace, zahrnující zejména:
  - účetní výkazy finančního účetnictví a výroční zprávy,
  - vnitropodnikové účetní výkazy,
  - předpovědi finančních analytiků a vrcholového vedení podniku,
  - burzovní zpravodajství,
  - zprávy o vývoji měnových relací a úrokových měr,
  - hospodářské zprávy informačních médií.

- Kvantifikovatelné nefinanční informace:
  - firemní statistika produkce, poptávky, zaměstnanosti, odbytu aj.,
  - prospekty, interní směrnice aj.,
  - oficiální ekonomická statistika.

- Nekvantifikovatelné informace:
  - zprávy vedoucích pracovníků jednotlivých útvarů firmy, ředitelů a auditorů,
  - komentáře manažerů komentáře odborného tisku,
  - osobní kontakty,
  - nezávislá hodnocení a prognózy apod.

- Odhady analytiků různých institucí.“⁵

Při metodách finanční analýzy se nejčastěji vychází z účetních výkazů finančního účetnictví.

„Aby jakákoliv analýza měla smysl, musíme vždy zajistit relativní srovnatelnost dat. V případě finanční analýzy jde o srovnatelnost časovou, a to v případě srovnávání a hodnocení jednoho subjektu v jeho vývoji.“⁶

---

⁵ Sůvová, H. a kol.: Finanční analýza v řízení podniku, v bance a na počítači

⁶ Růčková, P.: Finanční analýza; v řízení podniku, v bance a na počítači

2.4. ÚČETNÍ VÝKAZY

Jedním ze dvou hlavních výkazů finančního účetnictví je rozvaha. Rozvaha je statickým pohledem na stav a strukturu majetku podniku k určitému časovému okamžiku a na stav a strukturu pasiv podniku. Vychází z bilančního principu (AKTIVA = PASIVA). Posuzuje majetek podniku ze dvou hledisek. První hledisko je, v jakých formách je majetek vázán tzv. AKTIVA. Druhé hledisko zohledňuje zdroje, ze kterých je tento majetek financován tzv. PASIVA. Z hlediska funkce majetku lze aktiva členit na stálá (fixní) a oběžná. Pasiva jsou členěna z hlediska vlastnictví na vlastní a cizí. Jednotlivé položky v rozvaze se mohou pro účely finanční analýzy poměřovat mezi sebou nebo vzhledem k položkám výkazu zisku a ztráty.

Výkazem zisku a ztráty rozumíme přehled výnosů, nákladů a výsledku hospodaření podniku za určité časové období (kalendářní, hospodářský rok). Vykazuje veličiny tokové, které představují vývoj v čase. Výsledek hospodaření se zjišťuje po stupních, samostatně za provozní, finanční a mimořádnou činnost, jako rozdíl mezi výnosy a náklady. Výsledkem může být zisk v případě, že výnosy převyšují náklady, nebo ztráta v opačném případě.

Příloha je součástí účetní závěrky, dle Zákona o účetnictví č. 563/1991 Sb., § 18 a jejím smyslem je upřesňování a doplňování informací o položkách uvedených v rozvaze a ve výkazu zisku a ztráty. Můžeme v ní nalézt informace o účetních metodách, jako metody odepisování dlouhodobého majetku a oceňovací metody v účetnictví.

Dle zákona o účetnictví č. 563/1991 Sb., § 18 účetní závěrka může zahrnovat i přehled o peněžních tocích (cash flow), který poskytuje informace o příjmech a výdajích peněžních prostředků za účetní období a dále přehled o změnách vlastního kapitálu, který informuje podnikatele o zvýšení nebo snížení jednotlivých položek vlastního kapitálu.

Účetní výkazy pracují s údaji, které se vždy vztahují k minulosti. Tato skutečnost je považována za slabou stránku účetních výkazů, neboť zde existuje riziko, že uvedené hodnoty nejsou v současnosti již aktuální. Dalším nedostatkem je skutečnost, že rozvaha

nereflektuje přesně současnou hodnotu aktiv a pasiv podniku. Tato slabá stránka vychází z povinnosti oceňovat je prostřednictvím historických cen a nikoli cen současných. Z uvedeného vyplývá, že skutečná hodnota podniku může být v reálu větší než je hodnota uvedená v účetnictví. Při snížení skutečné hodnoty podniku oproti hodnotě účetní se používají různé prostředky jako jsou odpisy u znehodnocování dlouhodobých aktiv v průběhu let nebo opravné položky v případě snížení hodnoty zásob.

V účetních výkazech nejsou vůbec zahrnuty mnohé aspekty, které mají určitou „vnitřní“ hodnotu. Jde například o zkušenosti, o kvalifikaci zaměstnanců, good-will („dobré jméno podniku“) atd. Výraznou slabinou výkazu zisku a ztráty je to, že výnosy a náklady nemají těsnou vazbu s pohybem peněžních prostředků. Ne každý výnos představuje příjem peněz a ne každý náklad představuje peněžní výdaj. Tento nedostatek řeší výkaz cash flow.

Finanční analytik musí brát v úvahu všechny tyto nedostatky při hodnocení finanční situace podniku. Pro správnou interpretaci charakteristik finanční analýzy je třeba znát i řadu kvalitativních informací, jež specifikují konkrétní podmínky činnosti daného podniku. Sem patří především předmět činnosti podniku, postavení na trhu, úroveň vzájemných vztahů s věřiteli, dodavateli, apod.

Při práci s účetními výkazy musí mít uživatel na paměti vypovídací schopnost účetních informací. „Nelze pouze mechanicky spočítat podle daného algoritmu poměrové ukazatele a přitom nevědět, co se za příslušnými čísly skrývá. Takový postup by mohl vést k nepřesné interpretaci výsledků, k chybným závěrům a v případě interní analýzy i k chybným rozhodnutím podnikového vedení.“⁷

---

⁷ Mrkvička, J., Kolář, P.: Finanční analýza

2.5. METODY FINANČNÍ ANALÝZY

2.5.1. METODY ELEMENTÁRNÍ TECHNICKÉ ANALÝZY

Základním nástrojem (elementární) finanční analýzy jsou **finanční ukazatele**. Jejich funkcí je přinést odpovědi na otázky související s finančním zdravím firmy. Pod pojmem ukazatel buď rozumíme položky z výkazů nebo z jiných zdrojů, nebo údaje o těchto položkách odvozené na základě matematických operací.⁸

a) ANALÝZA ABSOLUTNÍCH UKAZATELŮ

Analýza trendů (horizontální analýza)

Porovnává změny ukazatelů v časové řadě. Při analýze bereme v úvahu jak změny absolutní hodnoty, tak i procentní změny jednotlivých položek výkazů, po řádcích (horizontálně).

Procentní analýza komponent (vertikální analýza)

„Při vertikální analýze se posuzují jednotlivé komponenty majetku a kapitálu, její struktura aktiv a pasiv firmy. Ze struktury aktiv a pasiv je zřejmé, jaké je složení hospodářských prostředků potřebných pro výrobní a obchodní aktivity firmy a z jakých zdrojů byly pořízeny. Na schopnosti vytvářet a udržovat rovnovážný stav majetku a kapitálu závisí ekonomická stabilita firmy.“⁹

b) ANALÝZA FONDŮ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ

Ve finanční analýze a ve finančním řízení se jako „fondy“ označují ukazatele vypočítávané jako rozdíly mezi určitými položkami aktiv a pasiv. Mezi nejčastěji používané finanční fondy ve finanční analýze patří čistý pracovní kapitál, čisté pohotové prostředky a čisté peněžně pohledávkové finanční fondy, o kterých bude dále stručně pojednáno.¹⁰

---

⁸ Sůvová, H. a kol.: Finanční analýza v řízení podniku, v bance a na počítači

⁹ Sedláček, J. a kol.: Finanční analýza

¹⁰ Mrkvička, J., Kolář, P.: Finanční analýza

Čistý pracovní kapitál

Čistý pracovní kapitál (nebo provozní kapitál, dále jen ČPK) představuje rozdíl mezi oběžnými aktivy celkem a krátkodobými cizími zdroji. Pohled na ČPK se různí, jak u vlastníka podniku, tak u managementu podniku. „Vlastník si vyhrazuje právo rozhodovat o dlouhodobém financování, o jeho zvyšování a snižování. Vyjadřuje se k pořízování dlouhodobého majetku. Vlastník sám v podstatě určuje, kolik z dlouhodobého majetku případně na financování běžné činnosti. Jiný pohled na ČPK chápe vrcholové vedení podniku, jemuž vlastník podniku svěřuje pravomoc za financování běžné činnosti. Pro tyto pracovníky je ČPK částí oběžného majetku, financovanou dlouhodobým kapitálem. Představuje relativně volný kapitál, jehož manažeři využívají k zajištění hladkého průběhu hospodářské činnosti.“¹¹

Hlavními složkami oběžného majetku jsou zásoby (výrobní zásoby, zásoby nedokončené výroby a polotovarů, zásoby hotových výrobků), dále pohledávky (krátkodobé, dlouhodobé) a krátkodobý finanční majetek (hotovost, bankovní účty, krátkodobý finanční majetek). Krátkodobými cizími zdroji se rozumí krátkodobé závazky např. z obchodního styku, k zaměstnancům atd. Dále jsou to krátkodobé bankovní úvěry a krátkodobé finanční výpomoci od nebankovních subjektů.

Velikost čistého pracovního kapitálu je významným indikátorem platební schopnosti podniku. Čím vyšší je čistý pracovní kapitál, tím větší by měla být při dostatečné likvidnosti jeho složek schopnost podniku hradit své finanční závazky. Ukazatel je vyjádřen v absolutních hodnotách a je jej vhodné hodnotit v kombinaci s poměrovými ukazateli likvidity.

Čisté pohotové prostředky

Čisté pohotové prostředky (čistý peněžní majetek, peněžní finanční fond) vycházejí z nejlikvidnějších aktiv – pohotových peněžních prostředků. Ukazatel rovněž zohledňuje pouze okamžitě splatné závazky, kterými se rozumí závazky splatné k aktuálnímu datu a starší.

Čisté pohotové prostředky = Pohotové finanční prostředky – Okamžitě splatné závazky

---

¹¹ Kovanicová, D., Kovanic, P.: Poklady skryté v účetnictví II. díl

Za pohotové finanční prostředky považujeme peníze v pokladně a peníze na běžných účtech, ale také k nim můžeme přičíst šeky, směnky, cenné papíry s krátkodobou splatností, krátkodobé vklady rychle přeměnitelné na peníze, zůstatky nevyčerpaných neúčelových úvěrů.

Čisté peněžně pohledávkové finanční fondy

Čistý peněžně pohledávkový fond představuje určitý kompromis mezi předchozími rozdílovými ukazateli.

Čistý peněžně pohledávkový fond = Oběžná aktiva – Zásoby – Nelikvidní pohledávky –
– Krátkodobé závazky

c) ALÝZA POMĚROVÝCH UKAZATELŮ

Poměrové ukazatele představují podíly dvou vybraných absolutních ukazatelů. Díky nim lze provádět srovnání výsledků hospodaření v čase. Jedná se o nejpoužívanější metodu finanční analýzy. Na základě jejich výsledků můžeme identifikovat silné stránky, ale také problémové oblasti v hospodaření firmy. Pro manažery je důležitá přesná definice a rozlišování mezi pojmy **solventnost** – schopnost podniku hradit včas, v požadované výši a na požadovaném místě všechny splatné závazky, **likvidita** – schopnost podniku přeměnit svá aktiva na peněžní prostředky a těmi krýt včas, v požadované podobě a na požadovaném místě všechny splatné závazky, **likvidnost** – vyjadřuje míru obtížnosti transformace majetku do hotovostní formy.¹²

Analýza ukazatelů likvidity

Likvidita se posuzuje nejčastěji na základě následujících tří ukazatelů.

$$\text{Běžná likvidita} = \frac{\text{Oběžná aktiva}}{\text{Krátkodobé závazky}}$$

Měří, kolikrát pokrývají oběžná aktiva krátkodobé závazky podniku. Znamená to, kolikrát je podnik schopen uspokojit své věřitele, kdyby proměnil veškerá oběžná aktiva v daném okamžiku na hotovost.

Doporučená hodnota ukazatele se pohybuje v rozmezí 1,6 – 2,5. (Veškeré doporučené

---

¹² Sůvová, H. a kol.: Finanční analýza v řízení podniku, v bance a na počítači

hodnoty ukazatelů, které jsou v bakalářské práci použity, jsou převzány z knihy Kislingerová, E. a kol.: Manažerské finance).

„Finanční ukazatele nepředstavují naprosto přesná měřítka pro sledované charakteristiky hospodaření podniku, ale mají víceméně pravděpodobnostní charakter“¹³

$$\text{Pohotov\acute{a} likvidita} = \frac{\text{Ob\acute{e}žn\acute{a} aktiva - Z\acute{a}soby}}{\text{Kr\acute{a}tkodob\acute{e} z\acute{a}vazky}}$$

Ukazatel pohotové likvidity je vylepšen tím, že od oběžného majetku v čitateli jsou odečteny zásoby, které představují nejméně likvidní část oběžných aktiv. Čítenel ukazatele je vhodné dále upravit o nedobytné pohledávky, případně o pohledávky, jejichž dobytost je pochybná, neboť smyslem konstrukce tohoto ukazatele je odstranit z oběžných aktiv nejméně likvidní aktiva. Doporučená hodnota ukazatele se pohybuje v rozmezí 0,7 – 1,5.

$$\text{Hotovostn\acute{i} likvidita} = \frac{\text{Pen\acute{e}žn\acute{i} prostředky}}{\text{Kr\acute{a}tkodob\acute{e} z\acute{a}vazky}}$$

Hotovostí se rozumí všechny pohotové platební prostředky (na běžném účtu, v pokladně, volně obchodovatelné krátkodobé cenné papíry, šeky apod.)

Doporučená hodnota ukazatele je 0,2.

Analýza ukazatelů finanční stability

Při analýze finanční struktury se používají poměrové ukazatele odvozené z rozvahy a zobrazující vzájemné vztahy mezi položkami závazků a vlastního kapitálu.¹⁴

---

¹³ Růčková, P.: Finanční analýza; metody, ukazatele a využití v praxi

¹⁴ Mrkvička, J., Kolář, P.: Finanční analýza

$$\text{Ukazatel v\text{e}řitelského rizika} = \frac{\text{Cizí zdroje}}{\text{Celková aktiva}} \times 100 \%$$

Mezi cizí zdroje zařazujeme rezervy, krátkodobé závazky, dlouhodobé závazky, bankovní úvěry a výpomoci, časové rozlišení na straně pasiv. Ukazatel je nutno posuzovat v kontextu s výnosností celkového vloženého kapitálu a se strukturou cizího kapitálu.

$$\text{Koeficient samofinancování} = \frac{\text{Vlastní kapitál}}{\text{Celková aktiva}} \times 100 \%$$

Tento ukazatel je doplňkovým ukazatelem k předchozímu a jejich celkový součet činí 100%. Vyjadřuje podíl, v jakém jsou celková aktiva podniku financována ze zdrojů jeho vlastníků.

$$\text{Ukazatel finanční páky} = \frac{\text{Celková aktiva}}{\text{Vlastní kapitál}} \times 100 \%$$

Tento ukazatel je převrácenou hodnotou koeficientu samofinancování. Ukazatel je tím větší, čím vyšší je podíl cizích zdrojů na celkovém financování.

$$\text{Ukazatel poměru dluhu k vlastnímu kapitálu} = \frac{\text{Cizí zdroje}}{\text{Vlastní kapitál}} \times 100 \%$$

Tento ukazatel nemá samostatnou vypovídací schopnost, kombinuje pouze ukazatele věřitelského rizika s koeficientem samofinancování.

$$\text{Míra finanční samostatnosti} = \frac{\text{Vlastní kapitál}}{\text{Cizí zdroje}} \times 100 \%$$

Tento ukazatel je převrácenou hodnotou ukazatele poměru dluhu k vlastnímu kapitálu. Oba tyto ukazatele se nejvíce vyskytují v anglosaské oblasti.

Pro zjištění přiměřenosti zadlužení se používají poměrové ukazatele sestavené jak z rozvahy, tak z výkazu zisku a ztrát. Jejich úkolem je stanovit, do jaké míry podnik kryje náklady spojené s cizími zdroji financování svým provozem.

$$\text{Ukazatel úrokového krytí} = \frac{\text{Zisk před úroky a zdaněním (EBIT)}}{\text{Nákladové úroky}}$$

Tento ukazatel vyjadřuje, kolikrát vytvořený zisk (před odpočtem úroků a daní) převyšuje úrokové platby. Informuje o tom, zda je podnik schopen splácet své závazky z úroků a zda jsou zajištěny nároky věřitelů v případě likvidace podniku. Čím vyšší úroveň ukazatele, tím lépe. Doporučená hodnota 3,00 – 8,00.

$$\text{Ukazatel úrokového zatížení} = \frac{\text{Nákladové úroky}}{\text{Zisk před úroky a zdaněním (EBIT)}} \times 100 \%$$

Převrácená hodnota ukazatele úrokového krytí s analogickou vypovídací schopností. Žádoucí je, co možná nejmenší hodnota ukazatele.

$$\text{Ukazatel krytí fixních plateb} = \frac{\text{Zisk před úroky a zdaněním (EBIT) + Leasingové splátky}}{\text{Nákladové úroky + Leasingové splátky}}$$

Ukazatel má podobnou konstrukci a vypovídací schopnost jako úrokové krytí, navíc zahrnuje do ukazatele i leasingové splátky. Uplatňuje se v podnicích s vyšším podílem leasingového financování.

Analýza ukazatelů aktivity

Tyto ukazatele měří, jak efektivně firma hospodaří se svými aktivy. Má-li jich více než je účelné, vznikají jí zbytečné náklady a tím i nízký zisk. Má-li jich nedostatek, pak se musí vzdát mnoha potenciálně výhodných podnikatelských příležitostí a přichází o výnosy, které by mohla získat. Obvykle se uvádějí v podobě ukazatelů vyjadřujících vázanost kapitálu ve vybraných položkách aktiv a pasiv, obratovost aktiv nebo dobu obratu aktiv.¹⁵

$$\text{Ukazatel obratu celkových aktiv} = \frac{\text{Tržby}}{\text{Aktiva}}$$

Ukazatel udává počet obrátek (tj. kolikrát se aktiva obrátí) za daný časový interval (rok). Pokud intenzita využívání aktiv firmy je nižší než počet obrátek celkových aktiv zjištěný jako oborový průměr, měly by být zvýšeny tržby nebo odprodána některá aktiva.

$$\text{Ukazatel obratu zásob} = \frac{\text{Tržby}}{\text{Zásoby}}$$

Někdy je tento ukazatel nazýván jako ukazatel intenzity využití zásob a udává, kolikrát je v průběhu roku každá položka zásob firmy prodána a znovu uskladněna. Slabinou tohoto ukazatele je, že tržby odrážejí tržní hodnotu, zatímco zásoby se uvádějí v nákladových (pořizovacích cenách). Proto ukazatel často nadhodnocuje skutečnou obrátku. Pro odstranění této slabiny by bylo vhodnější použít v čitateli náklady na prodané zboží (účet 504). Druhým problémem je, že tržby jsou tokovou veličinou odrážející výsledek celoroční aktivity, zatímco zásoby postihují stav k jednomu okamžiku. Bylo by tedy vhodnější použít průměrné roční zásoby.¹⁶

---

¹⁵ Sedláček, J. a kol.: Finanční analýza

¹⁶ Valach, J. a kol.: Finanční řízení podniku

$$\text{Ukazatel doby obratu zásob} = \frac{\quad}{\text{Obrat zásob}}$$

Ukazatel vyjadřuje, kolik dnů jsou oběžná aktiva vázána ve formě zásob. Můžeme se setkat s variantou 360 dnů v čitateli zlomku. Rovněž je možné nepočítat ukazatel z kalendářních dnů, ale z pracovních dnů. Oba ukazatele obratu zásob jsou považovány za intenzitu využití zásob. Rychlý obrat zásob však nemusí znamenat pouze intenzivní využívání zásob, ale také jejich příliš nízkou úroveň z hlediska zajištění plynulé výroby a uspokojení potřeb zákazníků. Je žádoucí, aby obrat zásob byl za sledované období co nejvyšší a doba obratu zásob co nejkratší.

$$\text{Obrat pohledávek} = \frac{\text{Tržby}}{\text{Pohledávky}}$$

Ukazatel udává počet obrátek za období, tj. jak rychle jsou pohledávky transformovány do hotovosti. Čím rychlejší je obrat pohledávek, tím rychleji podnik inkasuje své pohledávky a může získanou hotovost využít k dalším nákupům nebo jiným investicím.

$$\text{Doba obratu pohledávek} = \frac{365}{\text{Obrat pohledávek}}$$

Ukazatel vyjadřuje, jak dlouho se majetek podniku v průměru za rok vyskytuje ve formě pohledávek, resp. za jak dlouho jsou v podniku v průměru pohledávky inkasovány. Doba obratu pohledávek je užitečně srovnat s běžnou platební podmínkou, za kterou firma fakturuje své zboží. Je-li delší než běžná doba splatnosti, znamená to, že obchodní partneři neplatí své účty včas.¹⁷

---

¹⁷ Sedláček, J. a kol.: Finanční analýza

Analýza ukazatelů rentability

Pojmem rentabilita rozumíme měřítko schopnosti podniku vytvářet nové zdroje, resp. dosahovat zisku pomocí investovaného kapitálu. Je formou vyjádření míry zisku z podnikání. Rentabilita charakterizuje výdělek z podnikatelské činnosti za určité období pomocí základního vztahu (U):¹⁸

$$U = \frac{\text{Zisk}}{\text{Investovaný kapitál}}$$

Údaje o zisku jsou zjišťovány z výkazu zisku a ztráty, údaje o investovaném kapitálu z rozvahy. Při výpočtu ukazatelů rentability tedy porovnáваме úhrnné údaje za celé účetní období s údaji zjištěnými k určitému datu.

Investovaný kapitál v podniku se dělí dle svých zdrojů na vlastní a cizí. Pro výpočet ukazatelů rentability jsou tedy možné dva přístupy:

- 1) přístup z hlediska vlastníků podniku, tj. se ziskem porovnáваме pouze vlastní kapitál,
- 2) přístup z hlediska managementu podniku, tj. se ziskem porovnáваме celý investovaný kapitál.

$$\text{Ukazatel rentability vlastního kapitálu (ROE)} = \frac{\text{Zisk po zdanění (EAT)}}{\text{Vlastní kapitál}} \times 100 \%$$

Za zisk po zdanění (anglicky Earnings after Taxes – EAT) považujeme v našich podmínkách výsledek hospodaření za účetní období převzatý z výkazu zisku a ztráty. Tímto ukazatelem se zjišťuje, zda kapitál vlastníků přináší dostatečný výnos, zda se využívá s intenzitou odpovídající velikosti jejich investičního rizika.

$$\text{Ukazatel rentability aktiv (ROA)} = \frac{\text{Zisk před úroky a zdaněním (EBIT)}}{\text{Aktiva celkem}} \times 100 \%$$

Ukazatel v této podobě udává „hrubou“ rentabilitu z vnějšího pohledu a informuje, jaká

---

¹⁸ Mrkvička, J., Kolář, P.: Finanční analýza

by byla rentabilita podniku, kdyby neexistovala daň ze zisku. Lze jej použít v případě porovnání podniků působících v různých zemích s různými daňovými režimy.

Znalost rentability aktiv umožňuje stanovit mezní úrokovou sazbu, za kterou může podnik přijmout úvěr. Pro úrokovou míru úvěru u musí platit:

$$u < ROA,$$

v opačném případě není pro podnik využití úvěru výhodné.

$$\text{Ukazatel rentability celkového vloženého jmění (ROI)} = \frac{\text{EBIT} \times (1 - t)}{A}$$

EBIT – zisk před úroky a zdaněním (anglicky Earnings before Interest and Taxes)

t – efektivní sazba daně z příjmů

A – aktiva celkem

Ukazatel udává „čistou“ rentabilitu firmy z pohledu podnikatele nacházejícího se současně jak v pozici vlastníka, tak v pozici věřitele.

$$\text{Rentabilita celkového vloženého kapitálu (ROCE)} = \frac{\text{EAT} + D * u * (1 - t)}{E + D} \times 100 \%$$

EAT – zisk po zdanění (anglicky Earnings after Taxes)

D – úročený cizí kapitál celkem

u – průměrná úroková sazba cizího kapitálu

t – efektivní úroková sazba daně z příjmů

E – vlastní kapitál

Ukazatel poskytuje informace o výnosnosti dlouhodobých zdrojů podniku. V čitateli zlomku jsou obsaženy celkové výnosy všech investorů, ze jmenovatele jsou vyloučeny krátkodobé zdroje.

Analýza ukazatelů založených na cash flow

Stále více se jako celosvětová tendence posazuje názor, že ukazatele sestavované na bázi cash flow (peněžních toků) mají pro podnikovou finanční analýzu a finanční řízení vyšší vypovídací schopnost než ukazatele sestavované tradiční cestou.¹⁹

Jde o přehled přítoků a odtoků peněžních prostředků v podniku v souvislosti s jeho ekonomickou činností. Na rozdíl od výkazu zisku a ztráty, který pracuje s náklady a výnosy, které nemusí představovat reálný pohyb peněz, se cash flow zabývá skutečnými toky. Z uvedeného vyplývá, že ačkoliv firma vykazuje i poměrně značný zisk, nemusí to znamenat, že nemá finanční potíže. Zisk je ukryt v celé řadě položek, např. v zásobách, strojích, pohledávkách atd. které nejsou charakteristické vysokou likviditou, což může podnik dostat do platební neschopnosti.

Cash flow charakterizuje změny stavu peněžních prostředků podniku za určité období a příčiny této změny.

Obecně se rozlišují tři základní kategorie peněžních toků:

- cash flow za provozní a mimořádnou činnost,
- cash flow za investiční činnost,
- cash flow za finanční činnost,

Vstupním údajem pro výpočet ukazatelů konstruovaných na bázi cash flow se nejčastěji používá peněžní tok z provozní činnosti, v našich podmínkách čistý peněžní tok z provozní a mimořádné činnosti .

Přehled o peněžních tocích lze sestavovat dvěma základními metodami:

Přímá metoda – jde o sledování příjmů a výdajů podniku za dané období podle výdajových a příjmových pokladních dokladů a podle výpisů z účtů. Nevyužívají se při ní údaje z účetních výkazů.

---

¹⁹ Mrkvička, J., Kolář, P.: Finanční analýza

Nepřímá metoda – výchozím bodem je výsledek hospodaření (zisk / ztráta), který se dále upravuje vyloučením operací nepeněžní povahy s vlivem na zisk a zohledněním operací peněžní povahy bez vlivu na zisk.

Při sestavování výkazu nepřímou metodou lze výsledek hospodaření transformovat na ukazatel cash flow používaný v ukazatelích takto:

Výsledek hospodaření

+ Odpisy

+/- Změna stavu rezerv a časového rozlišení

+/- Změna stavu opravných položek k majetku

+/- Výsledek hospodaření z prodeje stálých aktiv

+/- Změna stavu oběžného majetku a krátkodobých závazků

Cash flow z provozní a mimořádné činnosti

Pro dosažení větší vypovídací schopnosti ukazatele je jej možno upravit o nákladové úroky (nebo saldo výnosových a nákladových úroků) a mimořádný výsledek hospodaření:

Cash flow z provozní a mimořádné činnosti

+/- Saldo výnosových a nákladových úroků

+/- Mimořádný výsledek hospodaření

Cash flow z provozní činnosti²⁰

„Přehled o peněžních tocích podnik využívá za situace, kdy dosahuje vysokých tržeb a zisku v účetnictví, ale jeho peněžní příjmy a stav peněžních prostředků je podstatně odlišný. Proto je nutné pro řízení a ovlivňování finanční situace podniku mít jiný pohled na podnik – pohled prostřednictvím peněžních příjmů a výdajů, stavu peněžních prostředků a jejich dynamiky“²¹

---

²⁰ Mrkvička, J., Kolář, P.: Finanční analýza

²¹ Valach, J. a kol.: Finanční řízení podniku

Dále budou vymezeny základní poměrové ukazatele konstruované na bázi cash flow.

Ukazatel cash flow solventnosti (likvidity)²²

Vyskytuje se v podobách:

$$\text{Cash flow solventnost I.} = \frac{\text{Cash flow}}{\text{Krátkodobá pasiva}}$$

$$\text{Cash flow solventnost II.} = \frac{\text{Cash flow}}{\text{Cizí zdroje – finanční majetek}}$$

První z ukazatelů je alternativou k ukazateli běžné likvidity a vyjadřuje schopnost podniku hradit krátkodobé závazky z vyprodukovaného peněžního toku v daném období. Druhý ukazatel je možno také nazývat „stupeň oddlužení“ a vyjadřuje schopnost podniku hradit ve sledovaném období z vyprodukovaných cash flow veškeré dluhy.

$$\text{Převrácená hodnota solventnosti z cash flow} = \frac{\text{Cizí zdroje – finanční majetek}}{\text{Cash flow}}$$

Ukazatel je interpretován jako časové období (v letech), za které je podnik schopen uhradit své dluhy z cash flow.

$$\text{Ukazatel cash flow rentability celkového kapitálu} = \frac{\text{Cash flow}}{\text{Celková aktiva}} \times 100 \%$$

---

²² Mrkvička, J., Kolář, P.: Finanční analýza

Ukazatel je alternativou ukazatele rentability aktiv. Vyjadřuje, kolik peněžních prostředků je podnik schopen vyprodukovat z jedné peněžní jednotky celkového vloženého kapitálu.

$$\text{Ukazatel cash flow rentability vlastního kapitálu} = \frac{\text{Cash flow po odpočtu úroků}}{\text{Vlastní kapitál}} \times 100 \%$$

Ukazatel je vytvořen uměle, neboť produkce cash flow je dána schopnostmi podniku využívat nejen vlastní, ale i cizí zdroje.

$$\text{Ukazatel stupně samofinancování investic z cash flow} = \frac{\text{Cash flow}}{\text{Investice}} \times 100 \%$$

Ukazatel charakterizuje míru finančního krytí investic z vlastních podnikových zdrojů. Je-li ukazatel vyšší než 100 %, znamená to, že po pokrytí požadavků na investice může podnik zbylé prostředky užít i k jinému účelu. Nižší hodnota než 100 % signalizuje nutnost externího financování investic.

$$\text{Ukazatel úrokového krytí z cash flow} = \frac{\text{Cash flow} + \text{Nákladové úroky}}{\text{Nákladové úroky}}$$

Ukazatel má analogickou vypovídací schopnost jako ukazatel úrokového krytí založený na zisku před úroky a zdaněním.

Analýza ukazatelů kapitálového trhu

Ukazatele tržní hodnoty vyjadřují, jak trh hodnotí minulou činnost podniku a jeho budoucí výhled. Pro podnik mají tyto ukazatele význam zejména tehdy, pokud chce získat zdroje financování na kapitálovém trhu. Ukazatele, které odrážejí situaci na kapitálovém trhu, využívají akciové společnosti, jejíž akcie jsou volně obchodovatelné. Jedná se o tyto ukazatele: výplatní poměr, dividendový výnos, ukazatel poměru tržní ceny akcie a čistého zisku P/E (anglicky Price-earnings Ratio), a další.

Vzhledem k tomu, že analyzovaným podnikem v bakalářské práci je družstvo, nebudou ukazatele kapitálového trhu použity.

d) ANALÝZA SOUSTAV UKAZATELŮ

Mezi nejznámějšími soustavami ukazatelů patří tzv. pyramidové struktury poměrových ukazatelů, které na jednom grafu či v jedné tabulce stručně a přehledně znázorňují několik charakteristických rysů podniku najednou. Nejznámější pyramidovou strukturou je diagram vyvinutý a poprvé používaný v nadnárodní chemické společnosti Du Pont de Nemoure a nesoucí jméno této společnosti.²³

2.5.2. VYŠŠÍ METODY FINANČNÍ ANALÝZY

Do tohoto členění zařazujeme metody, které vyžadují složitější matematické postupy

- **matematicko-statistické metody**
  - bodové a intervalové odhady ukazatelů,
  - statistické testy odlehlých dat,
  - empirické distribuční funkce, regresní a korelační analýza,
  - autoregresní modelování,
  - analýza rozptylu,
  - vícerozměrné analýzy (např. faktorová, diskriminační, atd.),
  - robustní metody

- **nestatistické metody**
  - metody založené na teorii matných množin,
  - metody založené na alternativní teorii množin,
  - metody formální matematické logiky,
  - expertní systémy,
  - metody fraktální geometrie,
  - neuronové sítě,

---

²³ Sůvová, H. a kol.: Finanční analýza v řízení podniku, v bance a na počítači

- metody založené na gnostické teorii neurčitých dat²⁴

2.5.3. VOLBA METOD FINANČNÍ ANALÝZY

Volba vhodné metody, jak finanční analýzu provádět, závisí především na dostupnosti potřebných dat, jejich struktura a v neposlední řadě také jejich spolehlivost. Mezi další faktory můžeme uvést cíl uživatelů, možnosti výpočetní techniky a softwaru, které má analytik k dispozici.

„Volba metody musí být učiněna s ohledem na:

účelnost – metoda musí odpovídat předem zadanému cíli. Je potřeba mít stále na paměti, že ne pro každou firmu se hodí stejná soustava ukazatelů či jedna konkrétní metoda,

nákladnost – finanční analýza potřebuje čas a kvalifikovanou práci,

spolehlivost – spočívá v kvalitnějším využití všech dostupných dat.“²⁵

Obecně se prosazuje pravidlo: Čím spolehlivější budou vstupní informace, tím spolehlivější by měly být výsledky. Nejvhodnější postup při provádění finanční analýzy je kombinace jejích metod.

---

²⁴ Sůvová, H. a kol.: Finanční analýza v řízení podniku, v bance a na počítači

²⁵ Růčková, P.: Finanční analýza; metody, ukazatele a využití v praxi

3. CHARAKTERISTIKA ZOD BOROVSANY

3.1. Vznik družstva

Zemědělské obchodní družstvo Borovany vzniklo transformací JZD Borovany v prosinci roku 1992. Při transformaci družstva byl majetek družstva rozdělen mezi 804 oprávněných osob. Do nového družstva vstoupilo 449 oprávněných osob, 45 osob bylo vypořádáno do 90 dnů od poslání jejich žádostí o vypořádání. Jednalo se o lidi, kteří začali sami podnikat v zemědělství jako soukromě hospodařící rolníci nebo podnikali prostřednictvím jiné právnické či fyzické osoby. Těmto lidem byly vydány pozemky a majetek za více než 9 mil. Kč. Zbývajících 310 osob mělo být vypořádáno podle transformačního zákona do 7 let od transformace.

Každý člen vnesl do nového družstva tzv. základní členský vklad 10 000 Kč. Součet základních členských vkladů představuje zapisovaný základní kapitál 4 490 000 Kč. tzv. další členský vklad byl vypočten ze zbývajících majetkového podílu a činil jeho jednu čtvrtinu. Ostatních 75 % majetku pronajal každý člen družstvu k podnikání. Výše pronajatého majetku od členů družstva k 31. 12. 2005 činila zhruba 33 mil. Kč. Z tohoto majetku platí družstvo členům nájemné. Za hospodaření družstva ručí členové svým vneseným majetkem, v případě ztrát majetek členům ubývá, v případě zisku jejich majetek roste. Při hlasování na členské schůzi má každý pouze jeden hlas bez ohledu na výši vneseného majetku.

3.2. Přírodní podmínky zájmového území

ZOD Borovany je zařazeno do oblastí B – mírně teplé, klimatický okrsek B8 – mírně teplý, vlhký, vrchovinový. Průměrná roční teplota vzduchu je 7,8 °C. Úhrn průměrných ročních srážek je 679 mm. Zájmové území leží na rozhraní plošiny Třeboňské, vrchoviny Kaplické a pahorkatiny Rudolfovské. Průměrná nadmořská výška je 475 m nad mořem. Celkově je reliéf mírně členitý až charakteru kopcovitého, převládá expozice svahu Z, JZ a V. Všechna katastrální území jsou zařazena do méně příznivých oblastí, dle platného členění – *ostatní méně příznivé oblasti 2. typu*.

3.3. Předmět podnikání

V předmětu podnikání jsou tyto činnosti:

- zemědělství, včetně prodeje nezpracovaných zemědělských výrobků za účelem zpracování či dalšího prodeje,
- výroba pekařských výrobků,
- kovoobrábění,
- koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje,
- silniční motorová doprava,
- opravy motorových vozidel,
- činnost organizačních a ekonomických poradců,
- těžba písku,
- pronájem a nájem věcí nemovitých i movitých sloužících zemědělské prvovýrobě,
- zednictví.

3.4. Zemědělská výroba

Hlavní činností družstva je zemědělská výroba. K jejímu provozování družstvo potřebuje pozemky, ty má pronajaty od členů i nečlenů družstva a zároveň disponuje vlastními pozemky. Nájemní smlouvy jsou uzavřeny na dobu neurčitou s jednoletou výpovědní lhůtou. ZOD Borovany platí vlastníkům za pozemky nájemné, platí za ně i daně z pozemků, které jsou ve zjednodušené evidenci finančního úřadu. Přehled o výměře obhospodařovaných zemědělských pozemků je uveden v příloze č. 1

3.4.1. ROSTLINNÁ VÝROBA

Družstvo se specializuje na výrobu obilovin, tržní plodinou je řepka a pšenice ozimá. Vzhledem k vysokým stavům hospodářských zvířat, musí být věnována pozornost krmným plodinám a loukám. Přehled pěstovaných plodin a jejich výměru uvádí příloha č. 2. Výrobu obilovin a její intenzitu obsahuje tabulka č.1.

Tabulka č. 1

Hrubá produkce rostlinné výroby

rok	2003	2004	2005
tis. Kč	17 547	21 768	16 626

Zdroj: Ekonomický úsek ZOD Borovany

3.4.2. ŽIVOČIŠNÁ VÝROBA

V živočišné výrobě se družstvo zabývá chovem skotu, prasat a drůbeže. Stěžejním bodem pro tržby podniku je chov dojnic. V roce 1998 byla zahájena rozsáhlá investiční výstavba, a to „Přestavba výkrmen skotu na volné boxové ustájení krav“. Koncem roku 1999 byla celá akce dokončena a dojnice z původních sedmi kravínů byly ve dvou etapách převedeny z vazných stájí do velkokapacitního kravína. Dva opuštěné kravíny byly zrekonstruovány, první v Trocnově na odchov jaloviček, druhý ve Třebči na odchov býků. V posledních třech letech rozšířilo družstvo produkci skotu a krávy bez tržní produkce mléka. Masný skot je odchováván pastevně. Zimoviště byla vybudována ve středisku Šalmanovice a Mladošovice. Tato hospodářství družstvo zakoupilo od bývalého podniku Konstanta Trhové Sviny.

Průměrný stav okolo 300 kusů prasnic produkuje každoročně přes 6 000 kusů selat. Chov prasat je soustředěn na středisku Třebeč celkem v pěti objektech. Od roku 2002 byly postupně prováděny stavební úpravy a modernizace stájí pro chov prasat. Tento projekt byl realizován v rámci programu SAPARD. Celkové náklady dosáhly v průběhu tří let 21 mil. Kč. Dotace činila 6,2 mil. Kč. K 31.12. 2003 byly dokončeny tři objekty, jejichž rekonstrukce stála 14 mil. Kč. Polovina selat je vykrmována ve vepřině ve Štěpánovicích.

Důležitým odvětvím živočišné výroby se stal i chov drůbeže. Zatímco do konce roku bylo jednorázově zastavováno do třech objektů celkem 88 000 brojlerů, v roce 2005 to již bylo přes 150 000 ročně. Sezónně jsou chovány krůty. Průměrné roční stavy živočišné produkce jsou uvedeny v příloze č. 3.

Tabulka č. 2

Hrubá produkce živočišné výroby

rok	2003	2004	2005
tis. Kč	62 696	71 561	66 905

Zdroj: Ekonomický úsek ZOD Borovany

3.4.3. PŘIDRUŽENÁ VÝROBA

Kromě zemědělské výroby se družstvo v přidružené výrobě zabývá kovovýrobou pro rakouskou firmu. Vyrábí kovové podnože kancelářských stolů. Dále provádí tzv. KOMAXIT povrchovou úpravu práškovými barvami, vypalováním v peci.

Tabulka č. 3

Hrubá produkce přidružené výroby

rok	2003	2004	2005
tis. Kč	7 893	8 321	5 353

Zdroj: Ekonomický úsek ZOD Borovany

3.5. Organizační struktura družstva

Statutárním orgánem družstva je představenstvo, za představenstvo jedná navenek předseda nebo místopředseda. Představenstvo je devíti členné, revizní komise je pěti členná. Struktura pracovních sil dle profesí je uvedena v příloze č. 4. Schéma organizační struktury je uvedeno v příloze č. 5.

3.6. Dodavatelsko odběratelské vztahy

3.6.1. DODAVATELÉ

Největším dodavatelem hnojiv a chemikálií je Agropodnik Mydlovary a. s. Krmné směsi družstvo nakupuje od Tagrei a. s., Tábor, dále jsou to Zemědělské služby Dynín. Dodavatelem osiv je podnik Osiva Boršov, s. r. o. Nafta je dodávána společností

POLARI spol. s. r. o., Písek. Jednodenní kuřata družstvo nakupuje od Líhně Mach a. s., Litomyšl. Dalším významným dodavatelem jsou E-ON České Budějovice, s. r. o. a Jihočeská plynárenská a. s., Č. Budějovice.

3.6.2. ODBĚRATELÉ

Největším odběratelem ZOD Borovany je Mlékárenské a hospodářské družstvo JIH, Tábor, prostřednictvím kterého je prodávána veškerá produkce mléka Jihočeským mlékárnám. Dalšími významnými odběrateli jsou akciová společnost Jihočeská drůbež, Vodňany, Masokombinát Studená, Masna Příbram, R.A.B. spol. s r. o., Třeboň.

Rostlinné výrobky – řepku, obilí ZOD prodává Zemědělským službám a. s., Dynín, Masokombinát Planá, ZN Pelhřimov, a. s. V posledních letech družstvo prodává vedle mléka veškerou produkci masa přes odbytová družstva, která mohou zaručit zemědělcům vyšší prodejní ceny, lépe zhodnotit výrobky z hlediska kvalitativních ukazatelů jako je např. obsah bílkoviny a tuku v mléce. Další výhodou prodeje zemědělských výrobků přes odbytová družstva je větší cenová stabilita – menší výkyvy mezi minimální a maximální cenou v průběhu roku.

4. HORIZONTÁLNÍ A VERTIKÁLNÍ ANALÝZA ROZVAHY

4.1. MAJETKOVÁ STRUKTURA ZOD BOROVSANY

Tabulka č. 4 nabízí pohled na majetkovou strukturu podniku z pohledu **horizontální analýzy**; absolutní změnu mezi danými položkami stejného řádku, která udává změnu majetku v roce následujícím, oproti roku předešlému. Procentní změna v tabulce znamená, tutéž změnu v daných letech v procentním vyjádření.

Tabulka č. 4

Majetková struktura v tis. Kč

položka	2003	2004	2005	Absolutní změna		Procentní změna	
				2004/03	2005/04	2004/03	2005/04
Aktiva celkem	192 234	204 907	192 911	12 673	-11 996	6,59%	-5,85%
Dlouhod. majetek	126 972	128 874	121 992	1 902	-6 882	1,50%	-5,34%
- DHM	124 174	128 739	121 981	457	-6 758	3,68%	-0,05%
- DFM	2 798	4	11	-2794	7	-99,86%	175%
Oběžná aktiva	65 242	75 930	69 639	10 688	-6 291	16,38%	-8,29%
- Zásoby	37 270	38 952	38 943	1 682	-9	4,51%	-0,02%
- Krát. pohledávky	22 086	26 588	19 821	4 502	-6 767	20,38%	-25,45%
- Krát. fin. majetek	5 886	10 390	10 875	4 504	485	76,52%	4,67%
Časové rozlišení	20	103	1 280	83	1 150	415%	1142,72%

Zdroj: Vlastní výpočty z rozvahy

V roce 2003 byl rozšířen pastevní chov skotu. Ke stávajícím pastevním areálům v Hluboké u Borovan a Mladošovicích byl přikoupen pastevní areál Šalmanovice. Družstvo rozšířilo i chov drůbeže o halu v Nové Vsi nad Lužnicí, kde jednorázový zástav čítá 52 000 ks. V témže roce družstvo koupilo od Pozemkového fondu ČR část podniku statku Nové Hrady, s. p. farmu Hranice. Kupní cena činila 9 001 000 Kč. Tato kupní cena byla snížena na 52,439 %, dle usnesení vlády ČR ze dne 9. dubna 1997 číslo 212. Zůstatková cena převzatého majetku činí 15 052 819 Kč. Od června 2004 se na této farmě provádí jednorázový zástav na 80 000 brojlerů. Stav dlouhodobých

majtkových cenných papírů se v průběhu roku 2004 nezměnil.

K vyššímu přírůstku dlouhodobého hmotného majetku došlo v roce 2004, kdy bylo provedeno zhodnocení porodny prasat v Třebči a zhodnocení jalovárny rovněž ve Třebči (celkem 6 476 178 Kč). Stavby byly rozšířeny o sklad PHM v Mladošovicích (50 000 Kč). Družstvo v témže roce nakoupilo stroje, zařízení a dopravní prostředky za 5 079 130 Kč. V roce 2004 také došlo k výraznému poklesu stavu dlouhodobého finančního majetku, kdy družstvo prodalo akcie Agropodniku Mydlovary, a. s. v počtu 2 517 ks o jmenovité hodnotě každé akcie 1 000 Kč za dohodnutou cenu 500 Kč na akcii, tedy celkem za částku 1 258 500 Kč.

V prosinci roku 2004 byla dokončena poslední etapa „Stavební úpravy a modernizace stájí pro chov prasat II.“. Projekt byl prováděn v rámci programu SAPARD a současně v rámci Operačního programu (OP). Proplacení výdajů projektu bylo realizováno v roce 2005. Z programu SAPARD dosáhla výše pomoci 1 422 680 Kč a z Operačního programu 1 825 480 Kč. V roce 2005 družstvo nakoupilo pozemky za 2 083 000 Kč, stroje za 4 859 000 Kč (na krmný vůz a traktor získalo dotaci z OP ve výši 1 790 000 Kč, o tuto částku byla jejich pořizovací cena snížena). Pořizovací cena dlouhodobého majetku, na který je poskytnuta dotace, je o tuto dotaci snížena a v této snížené ceně je dlouhodobý majetek veden v účetnictví družstva. Ve skutečnosti je cena dlouhodobého majetku vyšší o poskytnutou dotaci. Přehled o bankovních úvěrech a celkově poskytnutých dotacích uvádí tabulka č. 5.

Tabulka č. 5

**Přehled o celkové výši bankovních úvěrů a poskytnutých dotacích
v tis. Kč**

položka	2003	2004	2005
Poskytnuté dotace	10 280 551	24 907 790	22 117 888
Bankovní úvěry	15 015 100	14 165 100	4 500 000
Dotace úroků	545 556	460 335	284 232

Zdroj: Příloha k účetní závěrce

Dotace jsou družstvu poskytovány zejména na ornou půdu, investiční činnost, na motorovou naftu, mléko, telata (krávy bez tržní produkce mléka), osiva, pastvu, poradenství, nová pracovní místa apod. Největší objem dotací byl poskytnut v roce 2004, kdy celková hodnota dosáhla téměř 25 mil. Kč.

Stavy zásob v jednotlivých letech mírně kolísají, což je ovlivněno těmito faktory:

- a) Odbytem zásob v daném roce
- b) Vývojem cen obilí
  - obilí je prodáno v roce sklizně v případě, že neexistuje předpoklad pozdějšího zvýšení realizačních cen nebo v případě, že družstvo potřebuje hotové peníze
  - obilí je prodáno v následujícím roce, existuje-li předpoklad pozdějšího zvýšení realizačních cen
- c) Nákupem hnojiv do zásoby
  - družstvo využívalo mimosezónních slev, kdy od Agropodniku Mydlovary nakupovalo v průběhu prosince dusíkatá hnojiva v objemu do 3 mil. Kč. Tato výhoda je umožněna pouze podnikům, které vůči Agropodniku mají všechny závazky vyrovnané. Hnojiva i po nákupu zůstávají uskladněna v Agropodniku a družstvo je odebírá dle své potřeby během roku.

Vertikální analýza rozvahy, kterou uvádí tabulka č. 6, zobrazuje podíl jednotlivých položek na celkové sumě aktiv. V majetkové struktuře, která je vyjádřena v procentech, můžeme vidět poměr dlouhodobého majetku ku oběžným aktivům, 65 : 35. Tento poměr, který je vypočítán jako průměr za roky 2003 až 2005, je udržován ve všech třech zkoumaných letech s minimálními rozdíly. Pouze v roce 2004 nastal mírný výkyv v oblasti krátkodobých pohledávek, které se zvýšily díky objemnějším půjčkám peněžních prostředků jiným podnikům. Toto zvýšení vzrostlo o více než jeden procentní bod. Též v roce 2004 se změnilo i procento dlouhodobého finančního majetku, což zapříčinil prodej akcií podniku Mydlovary. Dlouhodobý finanční majetek se snížil téměř o jeden a půl procentního bodu. Časové rozlišení se na majetkové struktuře významně nepodílí, jeho podíl netvoří ani jedno celé procento.

Na celkové výši aktiv se výrazně podílí dlouhodobý majetek (průměrně 65%) a v jeho podskupině zejména dlouhodobý hmotný majetek (průměrně 63%). Z tohoto důvodu je

vhodné analyzovat procentní složení dlouhodobého hmotného majetku, které nabízí tabulka č.7. Podíl jednotlivých položek dlouhodobého hmotného majetku na celkovém dlouhodobém majetku se v jednotlivých letech výrazně neliší. Pouze nárůst u položky „Pozemky“ o téměř dva procentní body nastal v roce 2005, kdy družstvo nakoupilo pozemky za 2 083 tisíc Kč.

Ve struktuře dlouhodobého majetku byla vynechána položka „Nedokončený dlouhodobý majetek“, která se podílí na celkovém dlouhodobém majetku pouze v roce 2005 a 2004 jen nepatrně. Tento podíl netvoří ani pět setin procenta. Dlouhodobý hmotný majetek tvoří také položka „Oceňovací rozdíl k nabytému majetku“. Tato položka je vykázána během sledovaných let se záporným znaménkem, neboť tvoří rozdíl mezi pořizovací a prodejní cenou nakupovaného dlouhodobého majetku. Tento rozdíl je označován jako good-will podniku.

Tabulka č. 6

Majetková struktura v %

položka	2003	2004	2005
Aktiva celkem	100,00%	100,00%	100,00%
Dlouhodobý majetek	66,05%	62,89%	63,24%
- DHM	64,60%	62,83%	63,23%
- DFM	1,46%	0,00%	0,01%
Oběžná aktiva	33,94%	37,06%	36,10%
- Zásoby	19,39%	19,01%	20,19%
- Krát. pohledávky	11,49%	12,98%	10,27%
- Krát. fin. majetek	3,06%	5,07%	5,64%
Časové rozlišení	0,01%	0,05%	0,66%

Zdroj: Vlastní výpočty z rozvahy

Tabulka č. 7

Struktura dlouhodobého hmotného majetku v %

položka	2003	2004	2005
Dlouhodobý hmotný majetek	100,00%	100,00%	100,00%
- Pozemky	0,53%	0,64%	2,39%
- Stavby	81,34%	81,24%	80,72%
- Samostatné movité věci	19,31%	18,59%	17,49%
- Základní stádo a tažná zvířata	6,05%	6,05%	5,66%
- Oceňovací rozdíl k nabytému majetku	- 7,27%	- 6,54%	- 6,39%

Zdroj: Vlastní výpočty z rozvahy

4.1.1. FINANČNÍ STRUKTURA PODNIKU

Tabulka č. 8 zobrazuje finanční strukturu podniku v letech 2003 až 2005 dle jednotlivých položek rozvahy. Dále tato tabulka uvádí absolutní změnu položek stejného řádku, která je dána rozdílem hodnot v roce následujícím a roku předešlého. Procentní změna je vyjádřením absolutní změny v procentech.

Tabulka č. 8

Kapitálová struktura v tis. Kč

položka	2003	2004	2005	Absolutní změna		Procentní změna	
				2004/03	2005/04	2004/03	2005/04
Pasiva celkem	192 234	204 776	192 911	12 542	-11 865	6,52%	-5,79%
Vlastní kapitál	99 030	110 198	117 923	11 168	7 725	11,28%	7,01%
- Základní kapitál	4 490	4 490	4 490	0	0	0,00%	0,00%
- Kapitálové fondy	49 821	52 508	53 427	2 687	919	5,39%	1,75%
- RF, ostatní fondy	20 276	20 383	20 205	107	-178	0,53%	-0,87%
- VH minulých let	20 570	24 443	32 817	3 873	8 374	18,83%	34,26%
- VH běž. účet. období	3 873	8 374	6 984	4 501	-1 390	116,21%	-16,60%
Cizí zdroje	93 204	94 578	74 988	1 374	-19 590	1,47%	-20,71%
- Rezervy	0	532	1 065	532	533	0,00%	100,19%
- Dlouhodobé závazky	45 970	44 863	43 070	-1107	-1 793	-2,41%	4,00%
- Krátkodobé závazky	32 219	35 018	26 353	2 799	-8 665	8,69%	-24,74%
- Ban. úvěry a výpomoci	15 015	14 165	4 500	-850	-9 665	-5,66%	-68,23%

Zdroj: Vlastní výpočty z rozvahy

Výše vlastního kapitálu je závislá na výsledku hospodaření (VH) běžného účetního období, za zkoumané roky družstvo nemělo záporný VH. Nejvyššího výsledku hospodaření dosáhlo družstvo v roce 2004, kdy tato hodnota činila 8 374 tisíc Kč. Ve výši vlastního kapitálu se promítá nákup majetkových podílů od oprávněných osob. Tyto podíly jsou nakupovány za 80 % nominální hodnoty podílu. Rozdíl mezi nominální a nákupní cenou zvyšuje vlastní kapitál. Toto zvýšení dosahovalo v roce 2004 svého maxima, což bylo celkem 3 400 576 Kč. Snížení vlastního kapitálu ovlivňuje úmrtí a vystoupení členů z družstva. Takto byl nejvíce ovlivněn rok 2005, a to částkou 509 360 Kč.

Pohyb cizích zdrojů nejvíce ovlivňuje výše čerpaných bankovních úvěrů, které jsou využívány na pořízování investic. Celková výše úvěrů v roce 2003 přesáhla 15 000 000 Kč. Úvěry jsou zejména využívány na přestavbu výkrmů a nákup mobilních strojů. Snižující se hodnota bankovních úvěrů má pozitivní vliv na celkovou výši cizích zdrojů, kdy družstvo má tendenci celkové cizí zdroje snižovat a více využívat zdroje vlastní. (Na poskytnuté bankovní úvěry získává družstvo dotace ve formě dotace úroků. Přehled o výši dotovaných úroků nabízí tabulka č. 5. Díky této dotaci úroků není družstvo do jisté míry úvěry zatěžováno).

Většinu krátkodobých závazků tvoří závazky z obchodního styku. Do těchto závazků jsou také zahrnuty závazky vůči oprávněným osobám, které po transformaci do družstva nevstoupily. Nejvyšší částka tvořila v roce 2004 Kč 24 910 967. Rovněž krátkodobé závazky družstvo snižuje, v roce 2005 byly tyto závazky sníženy o téměř 25 % oproti roku 2004. Dlouhodobé závazky představují majetek pronajatý od členů družstva (v roce 2004 částka činila 45 969 856 Kč).

V roce 2004 byla vytvořena zákonná rezerva na opravu sesypné sušárny zrnin ve výši 532 464 Kč. Rezerva bude tvořena po dobu tří let, plánovaný rok opravy je rok 2007.

Vertikální analýza finanční struktury, která je zobrazena v tabulce č. 9, dává pohled na jednotlivé položky strany pasiv jako procentní vyjádření podílu na hodnotě celkových pasiv. V kapitálové struktuře ZOD převládá vlastní kapitál nad cizím kapitálem v poměru 55 % : 44%. Tento poměr tvoří průměrné procento za roky 2003 až 2005. Vlastní kapitál v roce 2005 tvořil 62 % z celkové položky pasiv. Tato hodnota

vzrostla o téměř osm procentních bodů od roku 2004. Žádoucím stavem je zvyšovat hodnotu vlastního kapitálu nad hodnotu cizího kapitálu. Neboť k financování další činnosti může podnik využít vlastní kapitál a tím nezvyšuje svoji zadluženost (vysvětlení pojmu „zadluženost“ viz podkapitola 4.3.3. Analýza zadluženosti). Položka „RF (Rezervní fond), nedělitelný fond, ostatní fondy ze zisku“ má téměř konstantní hodnotu 25 % jednak proto, že tvorba nedělitelného fondu a jeho výše je dána zákonem (Obchodní zákoník č. 513/91 Sb.), a jednak do těchto fondů nebyl proveden příděl ze zisku, protože zisk z minulých let zůstal nerozdělen.

V položkách cizích zdrojů největší procento patří dlouhodobým závazkům, toto procento se pohybuje od 21 % do 23 %. Významný podíl patří rovněž krátkodobým závazkům, u nichž lze spatřit klesající charakter. Největší pokles hodnoty byl zaznamenán v roce 2005, kdy krátkodobé závazky klesly o téměř čtyři procentní body na hodnotu 13 % z celkové hodnoty pasiv. Položka „bankovních úvěry“ tvořila v roce 2005 pouze 2 % z celkové hodnoty pasiv, což způsobilo splacení velké části úvěrů, které byly družstvu poskytnuty.

Tabulka č.9

Kapitálová struktura v %

položka	2003	2004	2005
Pasiva celkem	100,00%	100,00%	100,00%
Vlastní kapitál	51,52%	53,81%	61,13%
- Základní kapitál	2,34%	2,19%	2,33%
- Kapitálové fondy	25,92%	25,64%	27,70%
- RF, ostatní fondy	10,55%	9,95%	10,47%
- VH minulých let	10,70%	11,94%	17,01%
- VH běžného období	2,01%	4,09%	3,62%
Cizí zdroje	48,48%	46,19%	38,87%
- Dlouhodobé závazky	23,91%	21,91%	22,33%
- Krátkodobé závazky	16,76%	17,10%	13,66%
- Ban. úvěry a výpomoci	7,81%	6,92%	2,33%

Zdroj: Vlastní výpočty z rozvahy

4.2. ANALÝZA VÝNOSŮ, NÁKLADŮ A VÝSLEDKU HOSPODAŘENÍ

V tabulce č. 10, která je zařazena v části 4.2.1, jsou uvedeny výnosy a náklady družstva v tisících Kč dle druhového členění na provozní, finanční, mimořádné. Jejich součet je výsledkem výnosů a nákladů celkových. Procentní vyjádření výnosů a nákladů ve vztahu k celkovým výnosům a nákladům nabízí tabulka č. 12. Analýza výsledku hospodaření vyjadřuje tabulka č.10, ve které je rovněž výsledek hospodaření rozdělen na provozní, finanční a mimořádnou činnost. Takto rozdělený výsledek hospodaření vychází z druhového členění výnosů a nákladů, které je uvedeno v tabulce č. 13. Výsledku hospodaření je věnována tabulka č. 14. Tato tabulka zobrazuje absolutní změna výsledku hospodaření mezi danými roky a vyjádření této změny v procentech.

4.2.1 ANALÝZA VÝNOSŮ A NÁKLADŮ

Tabulka č. 10

Struktura výnosů a nákladů v tis. Kč

výnosy	2003	2004	2005
Provozní	102 107	136 787	130 894
Finanční	1 546	2 399	531
Mimořádné	493	686	1 154
Celkové	104 146	139 872	132 579
náklady			
Provozní	100 332	125 969	124 502
Finanční	1 146	3 475	559
Daň z příjmů za běžnou činnost - odložená	-1 205	2 054	534
Mimořádné	0	0	0
Celkové	100 273	131 498	125 595

Zdroj: Vlastní výpočty z výkazu zisku a ztráty

a) Provozní činnost

Provozní výnosy tvoří tržby za prodej vlastních výrobků a služeb, změna stavu vnitropodnikových zásob, aktivace, tržby z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu a ostatní provozní výnosy. Provozní výnosy jsou závislé na množství produkce vyrobené v daném roce a také na tom, jak velké množství produkce se podaří prodat a za jaké realizační ceny. Provozní výnosy jsou rovněž ovlivněny dotacemi ze státního rozpočtu. Rok 2003 byl nepříznivě ovlivněn průběhem počasí. Výroba objemných krmiv byla také poznamenána suchem. V živočišné výrobě družstvo vyprodukovalo 3 132 000 litrů mléka, 380,8 tun hovězího masa, 345,3 tun vepřového masa a 984,8 tun drůbeže. Přehled o produkci živočišné výroby v průběhu tří let je znázorněn v následující tabulce č. 11.

Tabulka č. 11

Živočišná produkce

položka	2003	2004	2005
Mléko	3 132 000 l	3 419 000 l	3 280 000 l
Hovězí maso	380,8 t	328,3 t	332 t
Vepřové maso	345,3 t	336 t	334 t
Drůbež	984,8 t	1510 t	1 785 t

Zdroj: Ekonomický úsek družstva

Provozní náklady tvoří spotřeba materiálu a energie, služby, mzdové náklady, odměny členům orgánů společnosti a družstvu, náklady na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění, sociální náklady, daně a poplatky, odpisy dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku, zůstatková cena prodaného majetku a materiálu, změna stavu rezerv a opravných položek v provozní oblasti a komplexních nákladů příštích období, ostatní provozní náklady. Nejvyšší provozní náklady tvoří výkonová spotřeba (spotřeba materiálu a energie, služby), dále provozní náklady významně ovlivňují osobní náklady (mzdové, sociální, atd.). Provozní výnosy i náklady tvoří téměř celou hodnotu celkových výnosů i nákladů (97 % - 99 %).

b) Finanční činnost

Finanční výnosy plynou ZOD z výnosových úroků. Finanční náklady se v roce 2004 zvýšily díky prodeji akcií podniku Mydlovary. Tyto akcie bylo prodány za nižší cenu, než byla jejich jmenovitá hodnota. Finanční náklady korespondují s výší úvěrů, které družstvo čerpá a také s výší úrokových sazeb.

c) Mimořádná činnost

Mimořádné výnosy tvoří náhrady od pojišťoven za pojistná plnění. Mimořádné náklady představují manka a škody. Ve sledovaných letech 2003 až 2005 manka nebyla vykázána.

Tabulka č.12

Struktura výnosů a nákladů v %

výnosy	2003	2004	2005
Provozní	98,04%	97,79%	98,73%
Finanční	1,48%	1,72%	0,40%
Mimořádné	0,47%	0,49%	0,87%
Celkové	100,00%	100,00%	100,00%
náklady			
Provozní	100,06%	95,80%	99,13%
Finanční	1,14%	2,64%	0,44%
Mimořádné	0,00%	0,00%	0,00%
Odložená daň	-1,20%	1,56%	0,43%
Celkové	100,00%	100,00%	100,00%

Zdroj: Vlastní výpočty z výkazu zisku a ztráty

4.2.2. ANALÝZA VÝSLEDKU HOSPODAŘENÍ

Analýza výsledku hospodaření , která vychází z tabulky č.13, je pro podnik stejně tak důležitá jako analýza výnosů a nákladů. Tabulka č.14 udává absolutní změnu výsledku hospodaření, což je změna položky daného řádku mezi rokem běžným a rokem minulým, a procentní změnu, kdy je tato změna položky mezi danými roky vyjádřena v procentech.

V průběhu sledovaných let družstvo vždy vyprodukovalo zisk. Zisk 3 373 052 Kč z roku 2003 byl zaúčtován na účtu číslo 428 – Nerozdělený zisk minulých let a po celý rok zůstal nerozdělen, taktéž družstvo naložilo se ziskem z roku 2004, který byl 8 374 543 Kč. Zisk 6 983 524 Kč z roku 2005 byl rozdělen následovně: do rezervního fondu bylo přiděleno 4 140 981 Kč, do nedělitelného fondu 2 842 543 Kč.

ZOD nejen, že úvěry čerpá, ale naopak i poskytuje půjčky ostatním podnikům. Díky této činnosti získává finanční prostředky z přijatých úroků.

Tabulka č.13

Výsledek hospodaření v tis. Kč

položka	2003	2004	2005
Provozní VH	1 775	10 818	6 392
Finanční VH	400	-1 076	-28
Odložená daň	-1 205	2 054	534
VH za běžnou činnost	3 380	7 688	5 830
VH za mimořádnou činnost	493	686	1 154
VH za účetní období	3 873	8 374	6 984

Zdroj: Výkaz zisku a ztráty družstva

Výsledek hospodaření za běžnou činnost je vypočítán jako rozdíl výsledku hospodaření z provozní činnosti a finanční činnosti. K této částce je připočítána (odečtena) odložená daň, která představuje pro družstvo náklad. Výsledek hospodaření za účetní období tvoří výsledek hospodaření za běžnou činnost rozšířený o výsledek hospodaření z mimořádné činnosti.

Tabulka č. 14

Výsledek hospodaření

položka	Absolutní změna v tis. Kč		Procentní změna	
	2004/2003	2005/2004	2004/2003	2005/2004
Provozní VH	9 043	-4 426	509,46%	59,09%
Finanční VH	-1 476	1 048	-369%	-97,40%
VH za běžnou činnost	4 308	-1 858	127,46%	-24,17%
VH za mimořádnou činnost	193	468	39,15%	68,22%
VH za účetní období	4 501	-1 390	116,22%	83,44%

Zdroj: Vlastní výpočty z výkazu zisku a ztráty

Největší změny v položkách výsledku hospodaření byly zaznamenány u položky provozní výsledek hospodaření, jehož výkyvy mezi lety 2004/2003 a 2005/2004 činili téměř 450 procentních bodů. Provozní výsledek hospodaření vzrostl mezi lety 2004 a 2003 o 9 043 tis. Kč, tento výkyv je z velké části připisován počasí, které ovlivňuje produkci.

4.3. POMĚROVÉ UKAZATELE

„Poměrové ukazatele jsou nejčastěji používaným postupem k účetním výkazům z hlediska využitelnosti i z hlediska jiných úrovní analýz (např. odvětvová analýza). Analýza poměrových ukazatelů vychází výhradně z údajů ze základních účetních výkazů. Poměrový ukazatel se vypočítá jako poměr jedné nebo několika účetních položek základních účetních výkazů k jiné položce nebo k jejich skupině.“²⁶

4.3.1. UKAZATELE RENTABILITY

Ukazatele rentability jsou také označovány jako ukazatele efektivnosti podniku, neboť podávají informace o efektu, který podnik dosáhl vloženým kapitálem. Ukazatele rentability patří mezi nejvíce sledované ukazatele majiteli podniku.

²⁶ Růčková, P.: Finanční analýza; metody, ukazatele, využití v praxi

Rentabilita vlastního kapitálu (anglicky Return on Equity - ROE) udává čistou rentabilitu firmy. Ukazatel se spíše využívá u akciových společností ke zhodnocení vkladů akcionářů. U zemědělského družstva se jedná o zhodnocení vkladů členů družstva. Ukazatel vlastního kapitálu je definován jako poměr zisku po zdanění (EAT) a vlastního kapitálu.

Tabulka č. 15

Rentabilita vlastního kapitálu

položka	2003	2004	2005
Zisk po zdanění (EAT) v tis. Kč	3 873	8 374	6 984
Vlastní kapitál v tis. Kč	99 030	110 198	117 923
ROE (EAT/vl. kapitál)	0,039	0,076	0,059

Zdroj: Vlastní výpočty z účetních výkazů

Největší zhodnocení vkladů členů družstva za sledované období bylo realizováno v roce 2004, kdy na 1 korunu vlastního kapitálu připadlo 7,6 haléřů zisku.

Rentabilita celkových aktiv (anglicky Return on Assets - ROA) vyjadřuje, jakého efektu podnik dosáhl z celkových aktiv. Ukazatel poměruje zisk před úroky a zdaněním (anglicky Earnings before Interests and Taxes - EBIT) k celkovým aktivům. Výsledek ukazatele vyjadřuje, kolik korun zisku (před úroky a zdaněním) připadá na jednu korunu celkových aktiv. Největší hodnota byla dosažena v roce 2004, a to 4,9 haléřů zisku na 1 Kč celkových aktiv, viz. tabulka č. 16.

Tabulka č. 16

Rentabilita celkových aktiv

položka	2003	2004	2005
Zisk po zdanění v tis.Kč	3 873	8 374	6 984
Celková aktiva	192 234	204 907	192 911
ROA	0,011	0,049	0,038

Zdroj: Vlastní výpočty z finančních výkazů

4.3.2. UKAZATELE AKTIVITY

Ukazatele aktivity informují management o tom, jak podnik využívá aktiva. Do této skupiny ukazatelů patří rychlost obratu a doba obratu.(více o ukazatelích viz. podkapitola 2.5. Metody finanční analýzy, c) Analýza poměrových ukazatelů). Ze skupiny ukazatelů aktiv byly použity ukazatele obratu celkových aktiv, obrat zásob a doba obratu zásob. Výpočet ukazatelů je proveden v tabulce č. 17.

Tabulka č. 17

Ukazatele aktivity

ukazatel	2003	2004	2005
Tržby v tis. Kč	91 382	112 610	109 124
Celkové náklady v tis. Kč	129 444	101 478	125 061
Obrat celkových aktiv	0,475	0,550	0,566
Obrat zásob	2,872	3,396	3,211
Doba obratu zásob ve dnech	127,089	107,479	113,670

Zdroj: Vlastní výpočty z finančních výkazů

Při výpočtu rychlosti obratu zásob byly použity celkové náklady místo tržeb. Důvodem je to, že v rozvaze jsou zásoby uváděny v nákladových cenách. Pro výpočet doby obratu byl použit kalendářní rok, tedy 365 dní.

Ukazatel **rychlosti obratu zásob** se pohybuje od hodnoty 2,872 do 3,396. Průměrná hodnota za zkoumané roky je 3,160. **Doba obratu** je průměrně 116,08 dnů. Lze tedy říci, že celkové zásoby jsou během roku cca 3krát vyskladněny a obnoveny. Doba obratu říká, jak dlouho jsou peněžní prostředky vázány v podobě zásob. U zemědělského družstva se musí brát v úvahu, že poměrná část zásob tvoří zvířata, která snižují rychlost obratu.

Pro výpočty **ukazatelů aktivity pohledávek** byly využity ukazatele obratu pohledávek a doba obratu pohledávek. V tabulce č. 18 jsou analyzovány celkové pohledávky družstva a pohledávky z obchodních vztahů. Ukazatele aktivity u závazků (celkové závazky, krátkodobé závazky) vyjadřuje tabulka č. 19, kde byly použity ukazatele rychlosti obratu závazků a doba obratu závazků.

Tabulka č. 18

Pohledávky

ukazatel	2003	2004	2005
Výnosy celkem v tis. Kč	104 146	139 872	132 579
Ø celkové pohledávky tis. Kč	20 739	24 337	23 204
Ø Pohled. z obchod. vztahů v tis. Kč	10 757	13 384	13 635
Obrat pohledávek	4,406	4,627	4,703
Obrat pohled. z obchodních vztahů	8,495	8,414	8,003
Doba obratu pohledávek ve dnech	82,842	78,885	77,610
Doba obratu pohled. z obchodních vztahů ve dnech	42,966	43,380	45,608

Zdroj: Vlastní výpočty z finančních výkazů

Pro výpočet ukazatelů aktivity byly použity průměrné hodnoty pohledávek, neboť: „Položky rozvahy mají charakter stavových veličin, a proto se pro účely konstrukce ukazatelů někdy uvádění ve formě prostého aritmetického průmětu z počátku a konce období. Průměr obvykle lépe vyjadřuje skutečný stav, který v průběhu období kolísá“²⁷

U ukazatele doba obratu pohledávek ve dnech vyjadřuje průměrnou dobu inkasa pohledávek. Tato doba je vyjádřena ve dnech. Obrat celkových pohledávek se pohybuje v průměru za sledované roky kolem hodnoty 4. Tato hodnota znamená, že celkové pohledávky byly čtyřikrát za rok přeměněny na peníze. Obrat pohledávek z obchodních vztahů se za sledované roky pohybuje okolo hodnoty 8. Doba obratu pohledávek z obchodních vztahů činila v roce 2003 téměř 42 dní. Tato doba během analyzovaných let mírně vzrostla. V roce 2005 byly pohledávky z obchodních vztahů v průměru splaceny za 45 dní.

Dále následují výpočty ukazatelů doby obratu a rychlosti obratu celkových závazků a krátkodobých závazků. Při výpočtech ukazatelů byly opět použity průměrné hodnoty celkových závazků a krátkodobých závazků. Výpočty jednotlivých ukazatelů zobrazuje tabulka č. 19.

²⁷ Valach, J. a kol.: Finanční řízení podniku

Tabulka č. 19

Závazky

ukazatel	2003	2004	2005
Tržby	91 382	12 610	109 124
Ø Celkové závazky	81 318	79 035	74 652
Ø Krátkodobé závazky	38 444	33 618	30 685
Rychlost obratu CZ	1,124	1,425	1,462
Rychlost obratu KZ	2,377	3,350	3,556
Doba obratu CZ	324,733	256,140	249,660
Doba obratu KZ	153,555	108,955	102,643

Zdroj: Vlastní výpočty z finančních výkazů

Rychlost obratu celkových závazků během sledovaných let mírně vzrůstá, z hodnoty 1,124 v roce 2003 až po hodnotu 1,462, která byla dosažena v roce 2005. Průměrná rychlost obratu celkových závazků se pohybuje kolem hodnoty 1,3. Doba splacení krátkodobých závazků ve sledovaných letech klesá. V roce 2005 činila průměrná doba splacení závazků téměř 250 dní, což je přibližně o 77 dní dříve, než tomu bylo v roce 2003. Doba obratu krátkodobých závazků činila v roce 2005 téměř 103 dní a v roce 2003 byla doba obratu o 51 dní delší.

4.3.3. ANALÝZA ZADLUŽENOSTI

O **zadluženosti** se hovoří, když podnik k financování své činnosti využívá cizích zdrojů. Její míra se od druhé poloviny 90. let v průměru snižuje u velkých zemědělských podniků i firem soukromých farmářů a podíl cizích zdrojů na celkovém financování nepřesahuje kritickou hranici 50 procent.²⁸

Pro analýzu finanční struktury se používají ukazatele zadluženosti, které můžeme vypočítat z rozvahy. V tabulce č. 20 byly vypočteny základní ukazatele zadluženosti, a to ukazatel věřitelského rizika, koeficient samofinancování, míra zadluženosti a ukazatel úrokového zatížení.

²⁸ vyplývá z údajů Výzkumného ústavu zemědělské ekonomiky

Ukazatel věřitelského rizika říká, kolik procent z celkových zdrojů poskytli věřitelé. Tento ukazatel je dán poměrem cizích zdrojů k celkovým aktivům. Největší procento cizích zdrojů spadá do roku 2003, kdy věřitelé poskytli 48,48 % zdrojů. Během zkoumaných let má tento ukazatel klesající tendenci. Doplnkovým ukazatelem k ukazateli věřitelského rizika je **koeficient samofinancování**. Koeficient samofinancování naopak dává informaci o tom, kolika procenty se vlastní kapitál podílí na celkovém kapitálu. Největší hodnota ukazatele patří roku 2005, kdy tento koeficient dosahuje hodnoty 61,13 %.

Míra zadluženosti, kterou tvoří poměr cizích zdrojů k vlastnímu kapitálu, v roce 2003 činila 94,12 %. Vysoká míra zadluženosti byla dána tím, že družstvu byly poskytnuty bankovních úvěry v celkové hodnotě 15 015 000 Kč, které byly postupem času splaceny a již v roce 2005 míra zadluženosti nepřesáhla 64 %. „Optimální hodnota ukazatele je 50 %, kdy cizí zdroje jsou přesně 50 % z vlastního jmění, což je možné považovat z hlediska stability podniku za velmi dobré.“²⁹

Čím vyšší je objem dluhů, tím více je potřeba věnovat pozornost tvorbě prostředků, kterými dluhy splácíme. Z tohoto hlediska hodnotí zadluženost například ukazatel poměru cash flow z provozní činnosti k cizím zdrojům. Jelikož objem dluhů má klesající tendenci, není tento ukazatel finanční stability v práci použit.

Ukazatel úrokového zatížení vyjadřuje, kolikrát úrokové platby převyšují vytvořený zisk před úroky a daněmi. Čím nižší hodnota tohoto ukazatele, tím pro podnik lépe. V roce 2003 ukazatel úrokového zatížení dosahuje hodnoty 47,3 % . Po splacení bankovních úvěrů v roce 2005 je hodnota tohoto ukazatele výrazně nižší (5,8 %).

---

²⁹ Doucha, R.: Finanční analýzy podniku; praktická aplikace

Tabulka č. 20

Ukazatele zadluženosti

položky	2003	2004	2005
Cizí zdroje v tis. Kč	93 204	94 578	74 988
Celková aktiva v tis. Kč	192 234	204 776	192 911
Vlastní kapitál v tis. Kč	99 030	110 198	117 923
Nákladové úroky v tis. Kč	1 008	829	430
Zisk před úroky a zdaněním (EBIT) v tis. Kč	2 130	10 117	7 417
Ukazatel věřitelského rizika (cizí zdroje/celková aktiva)	48,48%	46,19%	38,87%
Koeficient samofinancování (vlastní kapitál / celková aktiva)	51,52%	53,81%	61,13%
Míra zadluženosti (cizí zdroje/vlastní kapitál)	94,12%	85,83%	63,60%
ukazatel úrokového zatížení (nákladové úroky/EBIT)	0,473	0,082	0,058

Zdroj: Vlastní výkazy z finančních výkazů

4.3.4. UKAZATELE LIKVIDITY

Analýza likvidity je pro podnik neméně důležitá. „Likvidita vyjadřuje schopnost podniku hradit své splatné závazky. Při řízení likvidity jde o to, mít k danému datu (tj. ve správném čase) a v odpovídající době (tj. na správném místě) dostatek peněžních prostředků k úhradě splatných závazků.“³⁰ Rozlišují se tři základní stupně likvidity, a to likvidita běžná, pohotová a peněžní. Ukazatele likvidity jsou vypočítány v tabulce č. 21.

---

³⁰ Landa, M.: Finanční plánování a likvidita

Tabulka č. 21

Ukazatele likvidity

položka	2003	2004	2005
Oběžná aktiva v tis. Kč	65 242	75 930	69 639
Krátkodobé závazky v tis. Kč	32 219	35 018	26 353
Zásoby v tis. Kč	37 270	38 952	38 943
Finanční majetek v tis. Kč	5 886	10 390	10 875
Běžná likvidita	2,025	2,168	2,643
Pohotová likvidita	0,868	1,056	1,165
Peněžní likvidita	0,183	0,297	0,413

Zdroj: Vlastní výpočty z finančních výkazů

Ukazatel běžné likvidity říká, kolikrát oběžná aktiva pokrývají krátkodobé závazky. Ukazateli se též říká ukazatel solventnosti či poměrový ukazatel pracovního kapitálu. Pod pojmem solventnost rozumíme schopnost podniku získat prostředky na úhradu svých závazků. „Za optimální výši hodnoty běžné likvidity se považuje poměr 2 : 1.“³¹ Družstvo za zkoumané roky přesahuje tento poměr. Vyšší hodnota ukazatele patří roku 2005, kdy byl podnik 2,6krát schopen uspokojit své věřitele, kdyby proměnil veškerá oběžná aktiva v daném okamžiku na hotovost.

Pohotová likvidita vylučuje z čitatele nejméně likvidní položky aktiv, což jsou zásoby. Popřípadě je vhodné z čitatele vyloučit i pohledávky, které se jeví jako nedobytné. V roce 2003 dosahovala hodnota tohoto ukazatele 0,863. Optimální hodnota by měla přesahovat 1, aby byl podnik schopen uhradit ze svých prostředků veškeré krátkodobé závazky. Což je v analyzovaném družstvu v letech 2004 a 2005 možné.

Z hodnoty ukazatele **peněžní likvidity**, kterou v družstvu tvoří hotovost a vklady na běžném účtu) a krátkodobé závazky, můžeme určit, kolik procent je družstvo schopno z těchto prostředků pokrýt krátkodobé závazky. V roce 2003 to bylo pouze 18,3 %, v roce 2004 29,7 % a v roce 2005 to již bylo 41,3 %.

---

³¹ Valach, J. a kol.: Finanční řízení podniku

Hodnoty ukazatelů likvidity nejsou příliš vysoké, což se může zdát, že družstvo má problémy platební schopností. Ve skutečnosti je tomu jinak, družstvo splácí své závazky včas. Při výpočtech ukazatelů finanční analýzy, je potřeba si uvědomit, že vypočtené ukazatele mají omezenou vypovídací schopnost.

V krátkodobých závazcích jsou kromě závazků k dodavatelům zaúčtovány i závazky vůči oprávněným osobám, které vyplývají z transformace družstva.

4.4. ANALÝZA ČISTÉHO PRACOVNÍHO KAPITÁLU

Existence kladného čistého pracovního kapitálu (dále jen ČPK) snižuje riziko vzniku platební neschopnosti podniku. Čím je vyšší ČPK, tím je vyšší relativně volný kapitál k financování běžné činnosti.

Tabulka č. 22

Čistý pracovní kapitál

položka	2003	2004	2005
Oběžný majetek tis. Kč	65 242	75 930	69 639
Krátkodobé závazky v tis. Kč	32 219	35 018	26 353
ČPK v tis. Kč	33 023	40 912	43 286
ČPK/oběžný majetek	0,510	0,540	0,620

Zdroj: Vlastní výpočty z finančních výkazů

U zemědělských podniků velkou část zásob tvoří zvířata, která se nevyznačují příliš dobrou likvidností. Z tohoto důvodu je považováno za optimální hodnotu ČPK asi 70 % oběžného majetku. U ZOD se během zkoumaných let poměr čistého pracovního kapitálu k oběžnému majetku pohybuje mezi uvedenými hodnotami. Výpočty čistého pracovního kapitálu uvádí tabulka č. 22.

5. ZÁVĚR

Na základě finanční analýzy, která byla provedena v zemědělském obchodním družstvu, hodnotím tento podnik kladně. Družstvo považuji za životaschopné se zlepšujícími se výsledky. K výraznému zlepšení situace došlo v roce 2004, kdy byl dosažen nejvyšší zisk, a to 8 374 tis. Kč. Příznivý rok 2004 se odlišuje od roku 2003 a 2005 nejen nejvyšší hodnotou zisku, ale i největším objemem přijatých úvěrů a poskytnutých dotací, které družstvu umožnily rozšiřovat svou investiční činnost. Rozšiřování majetku se zobrazilo v majetkové struktuře v položce celkových aktiv, která dosahovala hodnoty 204 907 tis. Kč.

Během sledovaných let 2003 – 2005 došlo k nárůstu vlastního kapitálu z 99 030 tis. Kč v roce 2003 na hodnotu 117 923 tis. Kč v roce 2005. Tento nárůst je zapříčiněn tím, že výsledek hospodaření za běžné účetní období zůstal nerozdělen a byl zaúčtován v následujícím roce na účet 428 – Výsledek hospodaření minulých let. Zvyšování vlastního kapitálu hodnotím velmi pozitivně, neboť nedochází při zvyšování investiční činnosti ke zvyšování zadluženosti družstva. V roce 2003 činili cizí zdroje 93 204 tis. Kč a v roce 2005 tato hodnota klesla na 74 988 tis. Kč. Snížení hodnoty se z velké části připisuje splacení velké části bankovních úvěrů. Jejich výše dosahovala v roce 2003 částky 15 015 100 Kč a v roce 2005 hodnoty 4 500 000 Kč. Bankovní úvěry družstvo do jisté míry nezatěžují, neboť jsou na úroky z úvěrů poskytovány dotace. Ve sledovaných letech se snižuje podíl cizích zdrojů na celkových pasivech. V roce 2003 se cizí zdroje podíleli na celkových pasivech z 48,48 % a v roce 2005 tato hodnota klesla o 9,61 procentních bodů na 38,8 %. Snižování cizích zdrojů, zvyšování vlastního kapitálu a celkových aktiv pozitivně ovlivňuje ukazatele zadluženosti. Např. ukazatel míry zadluženosti dosahoval v roce 2003 hodnoty 94,12 %, v roce 2004 tato hodnota klesla na 63,60 %. Tato snižující se tendence znamená pro družstvo menší podíl cizích zdrojů na vlastním kapitálu. Pro zachování finančního zdraví podniku, musí být určitá výše cizích zdrojů zachována.

Značnou část cizích zdrojů tvoří majetek pronajatý od členů družstva. Družstvo tyto podíly i pozemky od členů vykupuje. Výkupní cena pozemků se pohybuje mezi 30 000 Kč až 40 000 Kč za hektar. Ceny podílů se odvíjí od jejich výše. Tento podíl

může být při menším vkladu vykoupen za 100 % nominální hodnoty podílu, při větších částkách může být vykoupen od 80 % nominální hodnoty, popřípadě může být podíl vykoupen na splátky. Stanovení konečné ceny podílu záleží na individuální dohodě se členem družstva. Do budoucna bych družstvu doporučila, zaměřit svou podnikovou strategii právě na toto vykupování členů. Dle názoru předsedy družstva budou tyto ceny růst a očekává se větší zájem o prodej podílů ze strany členů družstva.

V průběhu let celkové výnosy převyšují celkové náklady, což je dáno i kladným výsledkem hospodaření za běžné období po všechny tři analyzované roky. Celkové výnosy tvoří z velké části provozní výnosy, které v roce 2003 činily 102 107 tis. Kč a v roce 2005 již 130 894 tis. Kč. Nižší hodnota v roce 2003 je připisována zejména nepříznivým klimatickým podmínkám. V roce 2004 finanční náklady převýšily finanční výnosy. Družstvo dosáhlo ztráty 1 076 tis. Kč ve finanční činnosti tím, že prodalo akcie Agropodniku Mydlovary a. s., za nižší hodnotu než byla nominální hodnota akcií.

Zvyšující se zisk má pozitivní vliv na ukazatele rentability, které ze zisku vycházejí. Rentabilita vlastního kapitálu i rentabilita celkových aktiv má stoupající charakter. Nejvyššího zhodnocení vlastního kapitálu bylo dosaženo v roce 2004, kdy na jednu korunu vlastního kapitálu připadlo 7,6 haléřů zisku. V roce 2003 i 2005 je tato hodnota o něco nižší, a to 3,9 a 5,9 haléřů. Rentabilita celkových aktiv byla opět v roce 2004 nejvyšší, kdy na jednu korunu celkových aktiv připadlo 4,9 koruny zisku. V roce 2005 byla hodnota tohoto ukazatele 3,8 haléřů. Obě tyto dosažené hodnoty převyšují hodnotu z roku 2003, což bylo 1,1 haléř. Souhrnně se dá říci, že rentabilita celkových aktiv má zvyšující se tendenci.

U ukazatelů likvidity se rovněž projevuje rostoucí tendence. Největší nárůst byl zaznamenán u peněžní likvidity, která v roce 2003 dosahovala hodnoty 0,183 a v roce 2005 byla tato hodnota již 0,413. Což znamená, že v roce 2005 družstvo mohlo uhradit 41,3 % svých krátkodobých závazků z peněžních prostředků. Družstvo při splácení svých závazků dokonce využívá určitých slev, které jsou dodavateli poskytnuty za úhradu faktur před lhůtou splatnosti.

Dle vypočítaných ukazatelů hodnotím činnost družstva pozitivně. Zároveň bych družstvu doporučila zaměřit se na přidruženou výrobu, jejíž produkce a odbytků

má klesající charakter. V roce 2003 dosahovala hrubá produkce přidružené výroby 7 893 tis. Kč a v roce 2005 produkce klesla na 5 353 tis. Kč. Doporučila bych proto změnit rakouského odběratele, který jeví každý rok o výrobky menší zájem.

Další změny bych navrhovala v oblasti dlouhodobého hmotného majetku. Družstvo plně nevyužívá veškeré objekty, která má k dispozici. Dva kravíny zůstávají permanentně nevyužité. Navrhovala bych pronájem těchto nevyužitých prostorů, popřípadě jejich prodej.

Díky této bakalářské práci jsem se přesvědčila, že důležitým předpokladem pro hodnocení finanční situace podniku, je seznámit se s chodem podniku a celou jeho strukturou, aby výsledky finanční analýzy byly objektivní. Při finanční analýze, která vychází ze základních účetních výkazů, je důležité si uvědomit, že tyto výkazy obsahují sloučené skupiny účtů a je proto nutné vycházet i z obrátové předvahy i z jednotlivých analytických účtů. Velice důležité je vědět, které operace jsou na daném účtu zaznamenány a co vyjadřují.

POUŽITÁ LITERATURA

KNIHY:

1. BLÁHA, Z., S. – JINDŘICHOVSKÁ, I.: Jak posoudit finanční zdraví firmy, Management Press, Praha 2003
2. BŘEZINOVÁ, H. – MUNZAR, V.: Účetnictví I., Institut Svazu účetních, Praha 2003
3. DOUCHA, R.: Bilanční analýza, GRADA Publishing, Praha 1995
4. DOUCHA, R.: Finanční analýza podniku; Praktická aplikace, Praha 1994
5. GRŮNWALD, R.: Analýza finanční důvěryhodnosti podniku; Uživatelská příručka s příklady, Ekopress, Praha 2001
6. KISLINGEROVÁ, E. – HNILICA, J.: Finanční analýza krok za krokem, C. H. Beck, Praha 2005
7. KISLINGEROVÁ, E. a kol.: Manažerské finance, C. H. Beck, Praha 2004
8. KOVANICOVÁ, D. – KOVANIC, P.: Poklady skryté v účetnictví Díl I., Polygon, Praha 2001
9. LANDA, M: Finanční plánování a likvidita, Computer Press, Brno 2007
10. MACEK, J. – KOPEK, R. – KRÁLOVÁ, J.: Ekonomická analýza podniku, Západočeská univerzita v Plzni, Plzeň 2006
11. MRKVIČKA, J. – KOLÁŘ, P.: Finanční analýza, ASPI, Praha 2006

12. RŮČKOVÁ, P.: Finanční analýza; Metody, ukazatele, využití v praxi, GRADA Publishing, Praha 2007
13. SEDLÁČEK, J. – HAMPLOVÁ, E. – ÚRADNÍČEK, V.: Finanční analýza, Masarykova univerzita v Brně, Brno 1998
14. SŮVOVÁ, H. a kol.: Finanční analýza v řízení podniku, v bance a na počítači, Bankovní institut, Praha 1999
15. VALACH, J. a kol.: Finanční řízení podniku, Ekopress, Praha 1999
16. VOŠOBA, P. a kol.: Řízení firemních financí; Aktivní využívání firemních zdrojů, Ekopress, Praha 1998

INTERNET:

www.agroweb.cz/projekt [online] 2005, 26.3.2007. Dostupný z WWW:
www.agroweb.cz/projekt/clanek.asp?pid=2&cid=600

ZÁKONÍKY:

1. Zákon o účetnictví č. 563/1991 Sb.
2. Obchodní zákoník č. 513/1991 Sb.

OSTATNÍ:

1. Stanovy ZOD Borovany, Výroční zprávy, Rozvaha, Výkaz zisku a ztráty, Interní materiály

TABULKY

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1	Hrubá produkce rostlinné výroby
Tabulka č. 2	Hrubá produkce živočišné výroby
Tabulka č. 3	Hrubá produkce přidružené výroby
Tabulka č. 4	Majetková struktura
Tabulka č. 5	Přehled o celkové výši bankovních úvěrů a poskytnutých dotací
Tabulka č. 6	Majetková struktura v %
Tabulka č. 7	Struktura dlouhodobého hmotného majetku v %
Tabulka č. 8	Kapitálová struktura
Tabulka č. 9	Kapitálová struktura v %
Tabulka č. 10	Struktura výnosů a nákladů
Tabulka č. 11	Živočišná produkce
Tabulka č. 12	Struktura výnosů a nákladů v %
Tabulka č. 13	Výsledek hospodaření
Tabulka č. 14	Výsledek hospodaření
Tabulka č. 15	Rentabilita vlastního kapitálu
Tabulka č. 16	Rentabilita celkových aktiv
Tabulka č. 17	Ukazatele aktivity
Tabulka č. 18	Pohledávky
Tabulka č. 19	Závazky
Tabulka č. 20	Ukazatele zadluženosti
Tabulka č. 21	Ukazatele likvidity
Tabulka č. 22	Čistý pracovní kapitál

PŘÍLOHY

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1	Přehled o výměře obhospodařovaných zemědělských pozemků
Příloha č. 2	Struktura pěstovaných plodin
Příloha č. 3	Průměrné roční stavy živočišné produkce
Příloha č. 4	Struktura pracovních sil dle profesí
Příloha č. 5	Schéma organizační struktury
Příloha č. 6	Struktura aktiv a pasiv v %
Příloha č. 7	Vývoj výsledků hospodaření v jednotlivých letech
Příloha č. 8	Vývoj provozních výnosů a nákladů v jednotlivých letech
Příloha č. 9	Vývoj finančních výnosů a nákladů v jednotlivých letech
Příloha č. 10	Rozvaha v plném rozsahu (Aktiva)
Příloha č. 11	Rozvaha v plném rozsahu (Pasiva)
Příloha č. 12	Výkaz zisku a ztráty

Příloha č. 1**Přehled o výměře obhospodařovaných zemědělských pozemků^a Pozn.**

NUTS 4	katastrální území		celkem ha
	název	kód ČSU	
CZO311	Borovany	607 746	555,7558
CZO311	Hluboká u Borovan	607 754	235,7400
CZO311	Vrcov	607 771	186,7500
CZO311	Radostice	768 448	289,6700
CZO311	Trocnov	769 398	140,2000
CZO311	Třebeč	769 398	251,5400
CZO311	Dvorec	769 398	148,8600
CZO311	Lhotka u Olešnice	769 380	102,1500
CZO311	Mladošovice	697 125	228,8200
CZO311	Petrovice	719 935	185,1900
CZO311	Jílovice	660 141	167,7500
CZO311	Lipnice	667 790	99,0000
CZO311	Šalmanovice	761 940	197,3800
CZO311	Hranice u Nových Hradů	647 888	27,7900
CZO311	Obora u Vyšného	788 864	11,3000
CZO311	Ledenice	679 798	3,604

Pozn. Výměra pozemků je za sledované období neměnná

Příloha č. 2

Struktura pěstovaných plodin dle výměry ^{Pozn.}

plodina	výměra v ha
Pšenice ozimá	519,71
Ječmen ozimý	178,94
Triticale	82,71
Hrách	3,22
Pelůška	54,88
Ozimá řepka	227,59
Šťovík krmný	10,91
Víceleté porosty na ornou půdu	146,54
Jetel červený	138,67
Trvalé travnaté porosty	1 085,69
Celková výměra	2 448,86
Podsev	
Ječmen jarní	762,00
Jetel červený	894,76
Trvalé travnaté porosty	1 000,35
Celková výměra	2 657,11

Pozn.: ve sledovaných letech zůstává výměra pěstovaných plodin zachována

Příloha č. 3

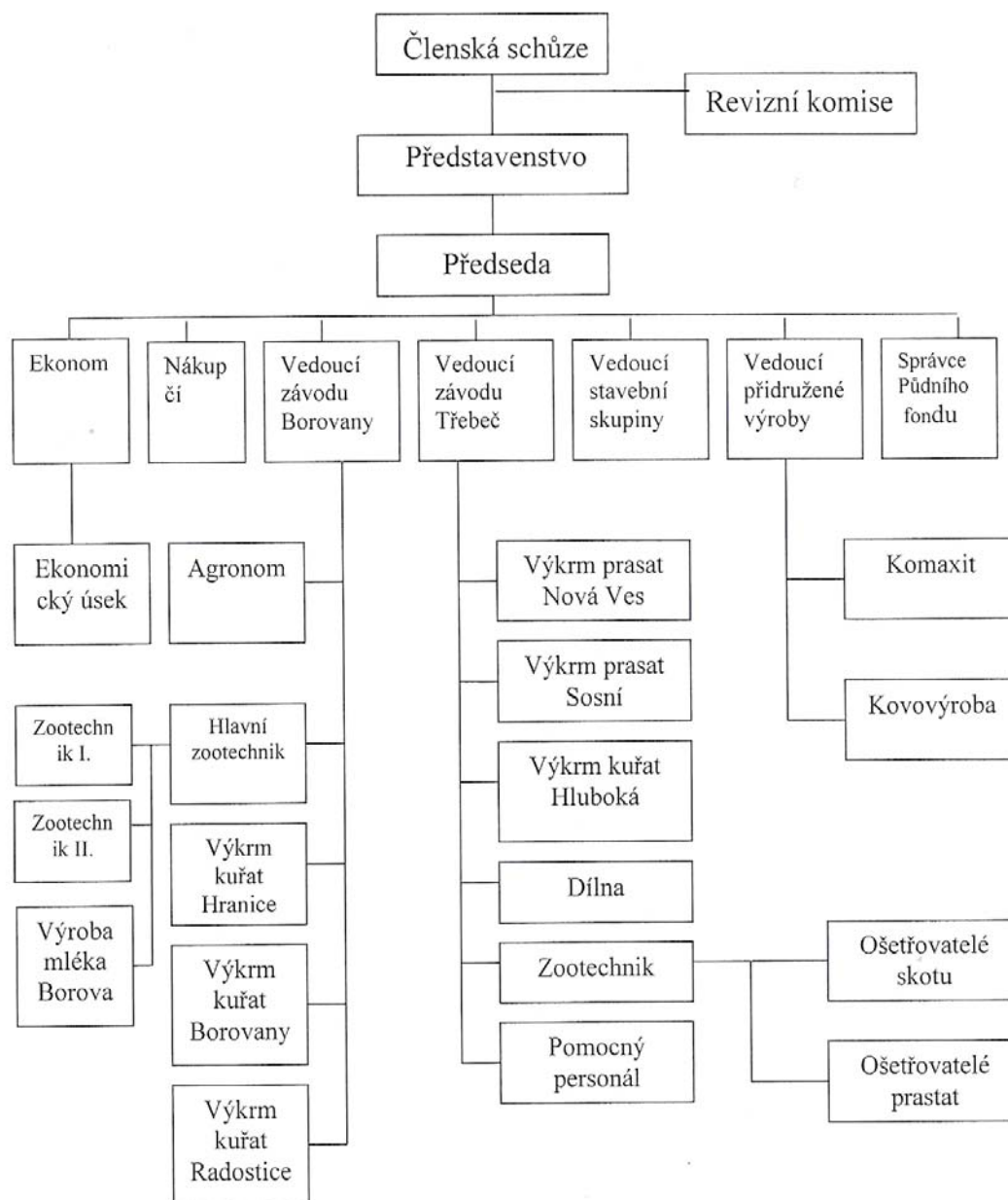
Průměrné roční stavy živočišné produkce v ks

položka	2003	2004	2005
Dojnice	669	649	648
Krávy masné	237	243	223
Plemenný býk	5	4	4
Prasnice	241	212	222
Plemenný kanec	5	5	4
Telata savá	124	132	117
Jalovičky do 2 let	596	618	520
Vysokobřezí jalovice	48	52	94
Skot výkrm	475	482	462
Časný odstav selat	865	643	643
Prasata výkrm	894	901	811
Brojleři	59 815	120 000	153 920

Příloha č. 4**Struktura pracovních sil dle profesí**

kategorie pracovníků	2003	2004	2005
Traktoristé	14	14	14
Pracovníci rostlinné výroby, ostatní	8	8	8
Ošetřovatelé dojnic	13	13	13
Ošetřovatelé skot výkrm	3	3	3
Ošetřovatelé prasnic	7	7	7
Ošetřovatelé prasat výkrm	1	1	1
Ošetřovatelé drůbeže	6	6	6
Ošetřovatelé mladý chovný skot	3	3	3
Ostatní dělníci živočišné výroby	1	1	1
Pracovníci dílen	11	11	11
Stavební skupina	1	1	1
Řidiči nákladních aut	2	2	2
Pracovníci přidružené výroby	14	14	12
Pracovníci závodní kuchyně	4	4	4
Technicko-hospodářští pracovníci	20	20	20
CELKEM	108	108	106

Příloha č. 5
Schéma organizační struktury ZOD Borovany

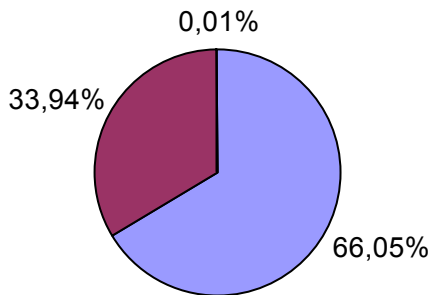

Příloha č. 6

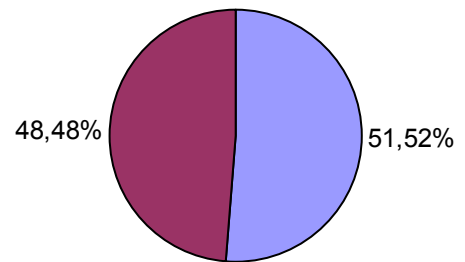
STRUKTURA v %

AKTIV	PASIV
-------	-------

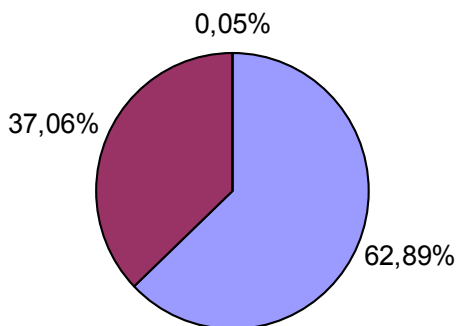
rok 2003

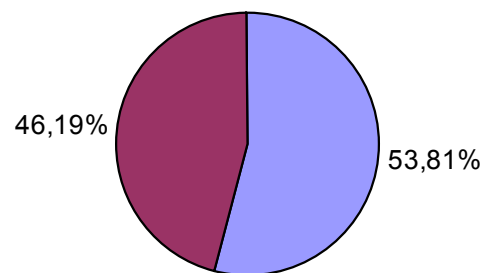
rok 2003

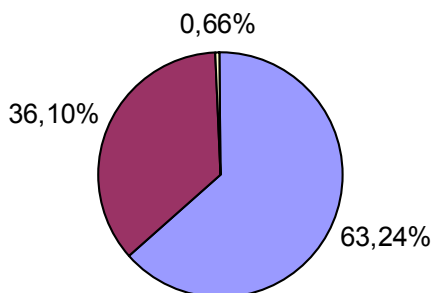
rok 2004

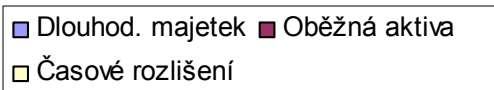
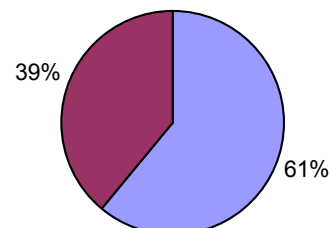
rok 2004

rok 2005

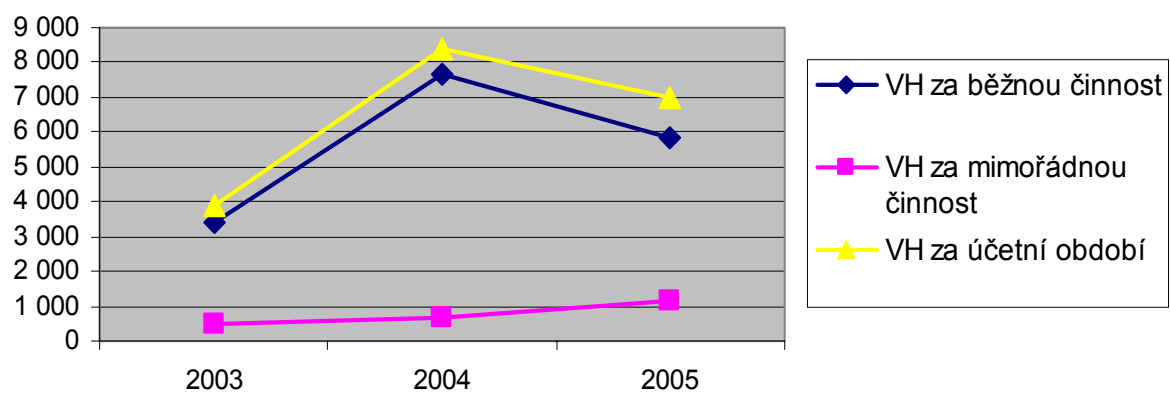
rok 2005

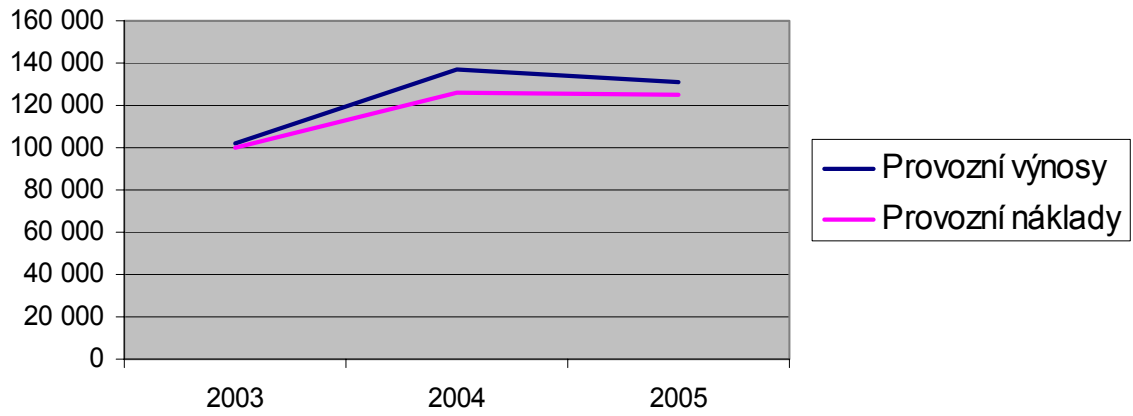
Příloha č. 7

Vývoj výsledků hospodaření v jednotlivých letech

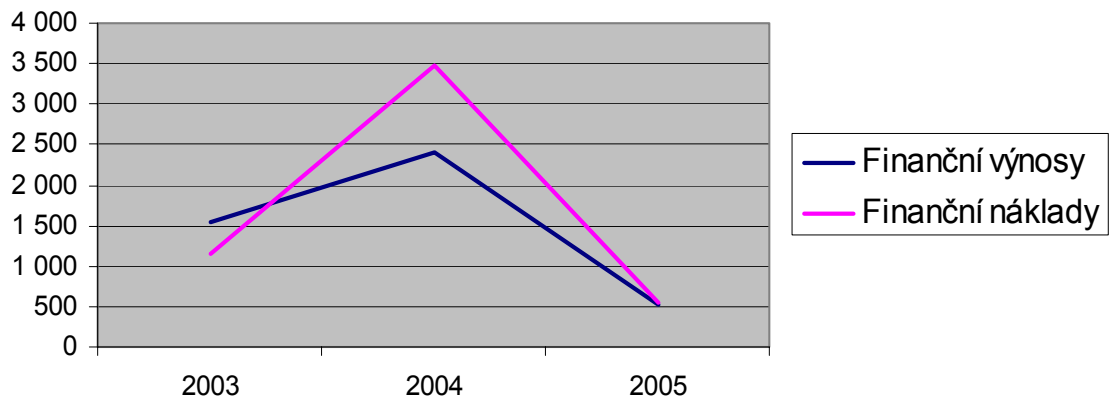
Příloha č. 8

Vývoj provozních výnosů a nákladů v jednotlivých letech

Příloha č. 9

Vývoj finančních výnosů a nákladů v jednotlivých letech

Příloha č. 10

ROZVAHA (balance) – v plném rozsahu Aktiva

Označení	Text	2003	2004	2005
	AKTIVA CELKEM	192234	204776	193911
B.	Dlouhodobý majetek	126972	128743	121992
B.I.	Dlouhodobý nehmotný majetek	0	0	0
B.I.3.	Software	0	0	0
B.II.	Dlouhodobý hmotný majetek	124174	128739	121981
B.II.1.	Pozemky	660	829	2912
B.II.2.	Stavby	101006	104594	98465
B.II.3.	Samostatné mov. věci a soubory mov. věci	23978	23939	21339
B.II.5.	Základní stádo a tažná zvířata	7507	7793	6900
B.II.7.	Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	55	0	165
B.II.9.	Oceňovací rozdíly k nabytému majetku	-9032	-8416	-7800
B.III:	Dlouhodobý finanční majetek	2798	4	11
B.III.3.	Ostatní dlouhodobé cenné papíry a podíly	2798	4	11
C.	Oběžná aktiva	65242	75930	69639
C.I.	Zásoby	37270	38952	38943
C.I.1.	Materiál	5627	5490	5185
C.I.2.	Nedokončená výroba a polotovary	3602	4002	2527
C.I.3.	Výrobky	11797	14064	13683
C.I.4.	Zvířata	16244	15396	17548
C.III.	Krátkodobé pohledávky	22086	26588	19821
C.III.1.	Pohledávky z obchodních vztahů	13061	13707	13564
C.III.4.	Pohl. za spol., členy družstva a účast. sdružení	112	187	260
C.III.6.	Stát – daňové pohledávky	309	5360	585
C.III.7.	Krátkodobé poskytnuté zálohy	1345	717	900
C.III.8.	Dohadné účty aktivní	0	3900	3905
C.III.9.	Jiné pohledávky	7259	2717	607
C.IV.	Krátkodobý finanční majetek	5886	10390	10875
C.IV.1.	Peníze	36	53	71
C.IV.2.	Účty v bankách	5850	10337	10804
D.I.	Časové rozlišení	20	103	1280
D.I.1.	Náklady příštích období	0	76	1280
D.I.3.	Příjmy příštích období	20	27	0

Příloha č. 11

Pasiva

Označení	Text	2003	2004	2005
	PASIVA CELKEM	192234	204776	192911
A.	Vlastní kapitál	99030	110198	117923
A.I.	Základní kapitál	4490	4490	4490
A.I.1.	Základní kapitál	4490	4490	4490
A.II.	Kapitálové fondy	49821	52508	53427
A.II.2.	Ostatní kapitálové fondy	16799	19763	20682
A.II.3.	Oceňovací rozdíly z přec. majetku a závazků	33022	32745	32745
A.III.	RF, nedělitelný fond a ostatní fondy ze zisku	20276	20383	20205
A.III.1.	Zákonný rezervní fond / Nedělitelný fond	10176	10176	10176
A.III.2.	Statutární a ostatní fondy	10100	10207	10029
A.IV.	Výsledek hospodaření minulých let	20570	24443	32817
A.IV.1.	Nerozdělený zisk minulých let	20570	24443	32817
A.V.	Výsledek hospodaření běžného úč. období	3873	8374	6984
B.	Cizí zdroje	93204	94578	74988
B.I.	Rezervy	0	532	1065
B.I.1.	Rezervy podle zvláštních právních předpisů	0	532	1065
B.II.	Dlouhodobé závazky	45970	44863	43070
B.II.9.	Jiné závazky	41128	37967	35640
B.II.10	Odložený daňový závazek	4842	6896	7430
B.III.	Krátkodobé závazky	32219	35018	26353
B.III.1.	Závazky z obchodních vztahů	19989	24911	19558
B.III.4.	Závazky ke společníkům a členům družstva	1067	2176	1445
B.III.6.	Závazky ze soc. zabezpečení a zdrav. pojištění	482	1351	802
B.III.8.	Krátkodobé přijaté zálohy	165	0	0
B.III.10	Dohadné účty pasivní	6801	2837	811
B.III.11.	Jiné závazky	3715	3743	3737
B.IV.	Bankovní úvěry a výpomoci	15015	14165	4500
B.IV.1.	Bankovní úvěry dlouhodobé	15015	14165	4500

Příloha č. 12

Výkaz zisku a ztráty – druhové členění v plném rozsahu

Označení	Text	2003	2004	2005
II.	Výkony	89225	106516	103856
II.1.	Tržby za prodej vlastních výrobků a	80322	99097	99649
II.2.	Změna stavu zásob vlastní činnosti	3698	1819	296
II:3:	Aktivace	5205	5600	3911
B.	Výkonová spotřeba	61034	81078	77023
B.1.	Spotřeba materiálu a energie	52034	68115	65226
B.2.	Služby	9000	12963	11797
+	Přidaná hodnota	28191	25438	26833
C.	Osobní náklady	22628	28055	29979
C.1.	Mzdové náklady	16436	20445	21864
C.3.	Náklady na soc. zabezpečení a zdr.	5690	7062	7541
C.4.	Sociální náklady	502	548	574
D.	Daně a poplatky	864	908	975
E.	Odpisy dlouhodobého nehm. a hm.	11689	11735	11965
III.	Tržby z prodeje dlouh. majetku a	2157	4835	5268
III.1.	Tržby z prodeje dlouhodobého majetku	1460	3949	5174
III.2.	Tržby z prodeje materiálu	697	886	94
F.	Zůst. cena prodaného dl. majetku a	1599	1910	2080
F.1.	Zůst. cena prodaného dl. majetku	1083	1709	2012
F.2.	Prodaný materiál	516	201	68
G.	Zm. stavu rezerv a opr. položek v prov.	121	-131	-7326
IV.	Ostatní provozní výnosy	10725	25436	21770
H.	Ostatní provozní náklady	2397	2414	9806
*	Provozní výsledek hospodaření	1775	10818	6392
VI.	Tržby z prodeje cenných papírů a podílů	0	1259	0
J.	Prodané cenné papíry a podíly	0	2517	0
X.	Výnosové úroky	1546	1140	531
N.	Nákladové úroky	1008	829	430
O.	Ostatní finanční náklady	138	129	129
*	Finanční výsledek hospodaření	400	-1076	-28
Q.	Daň z příjmů za běžnou činnost	-1205	2054	534
Q.2.	- odložená	-1205	2054	534
**	Výsledek hospodaření za běžnou činnost	3380	7688	5830
XIII.	Mimořádné výnosy	493	686	1154
*	Mimořádný výsledek hospodaření	493	686	1154
***	Výsledek hospodaření za účetní období	3873	8374	6984
****	Výsledek hospodaření před zdaněním	2668	10428	7518

